

Historische Kring Eemnes

september 2007 jaargang 29, nr. 3

Verschijnt viermaal per jaar

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Bestuur

Voorzitter:

C.A. Houwer, 035-5387984

Vice-voorzitter:

H.A. van Hees, Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes, 035-5389849

Secretaris:

R.T. van der Schaaf, Hasselaarlaan 46
3755 AW Eemnes, 035-5386094

Penningmeester:

J. Frantsen, 035-5310442
HKE-Girorekening nr. 2080362
HKE-Rabobank nr. 315911425

Leden:

R. Ruizendaal, 035-5382945
M.T. van der Schaal-de Valk,
035-5317093
J.J. Smids, 035-5387572
J.J. van Wijk, 035-5314689

Redactie

Eindredacteur: Joop Smids

Opmaak: Hans van Gelder

Redactieadres/advertenties
Graanoogst 3, 3755 HN Eemnes,
035-5387572, jjsmids@kpnplanet.nl

Druk: Graficient Printmedia - Laren

Ledenadministratie

G.A.M. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.

Lidmaatschap leden € 14,- p.j.,
incl. kwartaalblad, excl. verzendkosten.

Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.
Opzegging schriftelijk voor 1 december.
Losse nrs. € 4,- excl. verzendkosten

Internet HKE-actueel

www.historischekringeemnes.nl
info@historischekringeemnes.nl

Werkgroepen

Bebouwingsgeschiedenis:

R.T. v.d. Schaaf, 035-5386094

Beeld en Geluid:

J. Frantsen, 035-5310442

Beheer archief en voorwerpen:

J.J. Smids, 035-5387572

Bibliografie:

P. Kaarsgaren, 035-5386676

Foto's:

P. Scholte, 035-5387269

Genealogie:

H.A. van Hees, 035-5389849

Interviews:

H.A. van Hees, 035-5389849

Tentoonstelling:

M.T. v. d. Schaal-de Valk, 035-5317093

Website:

W.A.M. de Witte, 035-5388130

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Inhoud

Oudheidkamer	131
In memoriam Teus Roodhart	132
De familie Fokken in Eemnes (<i>Henk van Hees</i>)	133
Korte geschiedenis van het geslacht Fokken/Fokking in Eemnes en Soest (<i>Henk van Hees</i>)	148
Zestig jaar voetbal in Eemnes (<i>Joep Camps</i>)	159
Oproep: Kroegen in Eemnes	168
Nieuwe tentoonstelling	168
Pontjes tussen Eemdijk en Eemnes (<i>Rom van der Schaaf</i>)	169
Erratum: De oostgrens van Het Gooi	178
Wakkerendijk 160 (<i>Evert van Andel</i>)	179
Uitnodiging Herfstavond	190
Gezocht: Onderduikadres	191
Inleveren kopij	192

Van de redactie

Het vorige nummer van ons kwartaalblad ging over onderwijs in Eemnes. Met wat verbeeldingskracht kunnen we de “60-jarige” SV Eemnes ook tot de categorie onderwijs rekenen. Bij deze voetbalvereniging worden andere vaardigheden aangeleerd. Hier leer je dat je, naast individuele capaciteiten, juist samen moet werken om goede resultaten te halen. Je leert winnen maar ook verliezen, niet alleen uitdelen maar ook incasseren, wat sportiviteit betekent, dat er spelregels zijn om aan te houden. Als je dat beheerst beleef je niet alleen lol aan het spelletje maar is het ook van nut voor de rest van het leven. Groepsleiders,

trainers, ouders die voor vervoer zorgen, kortom heel veel vrijwilligers maakten en maken het mogelijk dat de jeugd zich op sportieve wijze kan ontplooiën en vermaken.

De Historische Kring feliciteert de SV Eemnes met haar 60-jarig bestaan en dankt de heer Joep Camps voor de spontane bijdrage van tekst en beeld.

Er valt weer veel te lezen en te zien in dit kwartaalblad. Er staat ook een bericht in over de “Herfstavond”. Noteer die avond maar vast (15 november) in uw agenda, het beloofd weer een bijzondere en gezellige avond te worden.

Joop Smids

Oudheidkamer

Tentoonstellingen:

Vanaf 27 oktober a.s.

**Bedrijvigheid
aan de Laarderweg
vóór 1950**

**De scholen in de
Zuidbuurt**

Van dorps- naar
clusterschool

Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375

Geopend:
zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

Teus Roodhart 1930–2007

Teus Roodhart, bij velen bekend, zeer gewaardeerd lid van de Historische Kring Eemnes; we zullen hem helaas niet meer ontmoeten. Weliswaar toebde hij al enige tijd met zijn gezondheid, maar dat er zo snel een einde zou komen aan zijn actieve leven, dat hadden we beslist niet verwacht. 19 juli jl. was zijn laatste dag.

Teus Roodhart, de man van de boerderij, de man van de polder, de man van het water, de man die hield van Eemnes! Teus was boer in hart en nieren. Zijn paradijs lag aan het eind van de Meentweg. Maar hij was ook een goed bestuurder en dat maakte hem tot een bijzonder mens. Hij zette zich in als bestuurslid bij de CBTB, als gemeenteraadslid in Eemnes, zat in allerlei gemeentelijke en provinciale commissies en de kroon op zijn werk werd uiteindelijk de functie van dijk-

graaf bij het Waterschap Vallei en Eem. In ons kwartaalblad nr. 3 van 2005 heeft Kees van Rijdsdam een boeiend overzicht van het leven van Teus gegeven aan de hand van een interview.

Voor de HKE is Teus ook van grote waarde geweest. Van 1992 tot 2001 was hij voorzitter. Hij leidde de vereniging op een gemoedelijke en deskundige manier. Hij maakte gebruik van zijn verschillende netwerken waardoor het mede mogelijk werd dat we in de oude brandweerkazerne een Eemnesser Oudheidkamer konden inrichten. Teus zorgde ook voor de nodige sponsors bij de uitgave van het jubileumboek "Eemnessers door de eeuwen heen"(2002). Nadat hij was afgetreden als voorzitter bleef hij beschikbaar als adviseur en stond hij altijd klaar om iemand te helpen.

Het was fijn om zo'n rasechte Eemnesser in ons midden te hebben: een man met liefde voor het verleden, zeer betrokken bij het heden en met interesse voor de toekomst. We zijn Teus dankbaar voor alles wat hij heeft gedaan voor de HKE. Onze gedachten zijn bij zijn familieleden, die nu zonder hem verder moeten!

**De zon is ondergegaan.
De landman heeft zijn werk gedaan.
Het is goed!**

*Henk van Hees
namens bestuur en leden van de HKE*

Interview met Herman en Rut Fokken

De familie Fokken in Eemnes

HENK van HEES

Wanneer je goede vertellers wilt horen, moet je je licht opsteken bij de familie Fokken. De gebroeders Herman (geboren in 1928) en Rut (geboren in 1931) Fokken zitten nog boordevol met verhalen over de tijd van hun vader en hun grootvader. Ze wisten zoveel te vertellen dat het moeilijk was om een selectie te maken uit hun verhalen. Ze zijn zoons van Jan Fokken (1898-1981), die weer een zoon was van Harmen Fokken (1858-1923). Hier volgt een verwerking van hun verhalen.

Grootvader Herman (Harmen) Fokken trouwde in 1885 met Fijtje Eek. Ze gingen wonen in Eemnes. Eerst moeten ze gewoond hebben op Wakkerendijk 114, waar later Hendrik van Hees woonde. Ze noemden dat het Lage Huus omdat het zo diep ligt. En toen zijn ze naar de Meentweg 109 toegegaan.

Rut Fokken (1888-1967) naast de oude boerderij Meentweg 109. Rechts het nieuwe huis.

*Op de achtergrond de boerderij aan de Meentweg 109.
vlnr: Jan Fokken Jr, Thea Vriezen, Jopie Fokken, Rut Fokken en Mietje Fokken.*

Harmen Fokken was eerst boerenknecht. Later is hij voor zichzelf begonnen maar hij bleef evengoed nog bijwerken. Hij ging ook nog grasmaaien voor andere boeren en slootwerken.

Hij is op de Meentweg als een klein boertje begonnen. Eerst een stuk of 7 koeien later 10. Nog later zo'n 15 met nog wat jongvee. Met 2 of 3 boeren tegelijk hadden ze één paard.

Grootvader Harmen was een klein gifkikkertje, een driftig kereltje. Bekend is het volgende verhaal van caféhouder Bertus Hilhorst. Toen Harmen eens werkte bij één van die hoge heren, liepen daar struisvogels. Harmen en de mannen waar hij mee werkte, zijn onderweg een borrel gaan drinken. Toen hij een struisvogel zag werd Harmen overmoedig; hij zei: "Dat beestje zal ik eens aan zijn poot trekken". Daarna is hij het hek over geklommen en ging die struisvogel hem achterna en heeft hem gepakt. Hij wist niet meer hoe hij over het hek heen moest komen en hij heeft wel een paar weken kreupel gelopen. Overmoed had hij wel. Dit moet ergens in Hilversum gebeurd zijn. Harmen heeft ook wel eens die kanten van 's-Graveland op gewerkt. Daar liepen ze dan met zo'n groepje mannen naar toe en dan werd er onderweg wel eens een borreltje gedronken.

Harmen is op een bijzondere manier aan zijn eind gekomen. Hij kwam uit het voorland met een voer hooi en hij was net in het mennegat en daar is hij neergevallen. Hij lag daar te schuimbekken en een beetje te spartelen, hij draaide met zijn ogen en kon niks meer zeggen; toen hebben ze hem naar binnen gebracht in de schaduw want het was wel warm, broeierig weer. Ze hebben hem daar in de donkere kamer gelegd en een dokter geraadpleegd. Die dacht dat Harmen getroffen was door een zonnesteek. Toen hebben ze voor 19 stuivers ijs gehaald in Hilversum bij een ijsfabriek, een hoop geld voor die tijd. Daar werden van die grote ijsstaven gemaakt o.a. voor de vissers in Huizen. Toen zijn ze met de hittenkar naar Hilversum geweest om die ijsstaven te halen. Voordat ze met de hittenkar thuis kwamen, had het al aardig gelekt. Toen kwam er één op het idee om een gat te graven in de grond en ze hebben daar een houten kist in gezet en daar het ijs in gedaan. Die dokter had gezegd dat ze steeds maar ijs op zijn hoofd moesten leggen. Zijn dochter Mietje heeft hem steeds bijgestaan en ijs op zijn hoofd gelegd. Maar dat hielp niet en hij is toch dood gegaan. Achteraf denkt kleinzoon Rut dat die man helemaal geen zonnesteek heeft gehad maar een hersenbloeding. Daar wezen de symptomen op.

Grootmoeder Fijtje Eek was een heel rustig mensje. Zij en haar man Harmen

Kevelaer; met kerkboeken in de hand in de rechter rij Willem Fokken (voor) en Jan Hilhorst (achter).

kregen zes kinderen. Eén zoon is jong gestorven. Hier komen achtereenvolgens de andere kinderen aan de orde: Willem (1889-1945), Rut (1888-1967), Drikus (1891-1944), Mietje (1893-1971) en Jan (1898-1981).

Willem Fokken (1889-1945)

Ome Willem Fokken ging op feesten en partijen vaak voordrachten doen met Jan Hilhorst, de postbode. Hij had van die mooie teksten, waar hij ze vandaan haalde mag Joost weten. Hij kende ze allemaal uit zijn hoofd. Hij hield van een lolletje, ging vaak met Jan Hilhorst naar Amsterdam en ging daar een beetje aan de draai. Speciale kleding hadden ze dan: veel te korte broeken, hoed op en dan voordrachten doen! En dan stonden ze b.v. op de Dam en gingen ze zo naar de lucht staan kijken en op het laatst stonden heel veel mensen met ze te kijken maar er was niets te zien natuurlijk. Jan Hilhorst kon je van verre aan horen komen als je op de boerderij van Fokken op de Meentweg was. Hij riep dan: "Eh poe!"

Er was hier een visclub, "Klein maar dapper", daar waren ome Rut en Ome Willem allebei lid van. Henk Eek, Gijs Roodhart en Jakkie Elders o.a. ook. Ome Willem taande altijd die netten. Ze hadden schakels en ook een zege. Dan gingen ze één of twee keer per jaar met die zege door de Hokkewaai heen. Dan werd hij uitgezet en dan konden ze zo in één ruk het grootste deel van die vis uit die waai trekken. Daar had je wel 12 of 13 man voor nodig om dat te doen.

Willem was ook veel in de polder aan de gang met sloten, buitenklussen. Hij heeft ook nog bij de electra gewerkt, in palen geklommen. Bij nettenbouw heeft hij ook nog gewerkt.

Neef Rut vertelt: "Met ome Willem hadden we onze eigen methodes van vissen. In de oorlog gingen wij bij donker met Jan Logt, een evacuë, uit Arnhem vandaan, met de schakels de polder in en dan gingen we vissen. Overdag schoten ze je neer als je in de polder moest wezen. De zoeklichten schenen zo over de polder heen en als ze in de buurt

In uw gebeden wordt aanbevolen

Wilhelmus Joannes Fokken

Geboren te Eemnes den 1 Oct. 1889. Door een treurig ongeval plotseling uit dit leven weggenomen den 3 Mei 1945 en begraven den 7 Mei daarnaansluitend op het H. K. Kerkhof te Eemnes.

Gelukkig de mensch, die al de jaren, die God hem geeft, getrouw zijn plicht vervult en daarin zijn behagen vindt. Met den dag wordt hij sterker in de deugd bevestigd, stijgen zijn verdiensten en komt hij nader tot God.

Zoo heeft hij van zijn jonge jaren af met blij gemoed zijn dagelijksch werk verricht, niets voorbij ziende, aan alles zijn zorgen wijdeend en nooit iemand ongeholpen latend, wanneer zijn hulp werd ingeropen. De geheele parochie, de klerine kring vooral, waarin hij vreedzaam leefde en allen elkaar geheel waren toegewijd, schrok hevig op, toen de wreeds dood zijn leven opeischte op den dag, dat aller hoop gevestigd was op de bevrijding van het vaderland.

Wel hem, dat hij dagelijks God voor oogen had en de dood, hoe onverhoeds zijn slag ook kwam, hem niet onvoorbercid vond.

Onze Vader — Wees gegroet
R. I. P.

K 1600 — H. J. Luijck, Eemnes

kwamen, zeiden ze: "Duiken!" Dan zat je weer laag. Dan was er één aan de ene kant van de wetering en gooiden we met een steen dat touw over en kon hij zo dat net naar zich toetrekken en zo zette je dan vier schakels achter elkaar waarna je ging plonsen met stukken hout en dan vloog die vis in het net en haalde je steeds de achterste schakel weer op en die zette je weer naar voren toe. En zodoende hadden we aardig wat vis te pakken en dan hadden we bij de boerderij voor in de polder (in het voorland, dat liep dood tegen de dijk aan) gaas gezet. De vis die we teveel hadden, gooiden we daar in die sloot. Dus als we zin in vis hadden dan konden we die hier uit dat stukkie halen; dan hoefden we niet iedere keer weer te veld om te gaan vissen. In de tijd dat de zeelt ging rijden, kon je hier heel veel zeelt vangen, wel 80 soms, hoor!"

"Als we met de schakels door de Hokkewaai waren gegaan, dan hadden we een zooi vis en dat ging allemaal mee en dat werd allemaal in gelijke porties verdeeld en dan stond er één met de rug naar je toe en riep een ander: "Voor wie is die!" en dan antwoordde de omgedraaide persoon b.v. "Voor Willem" of "Voor Evert van Wegen van het café".

Ome Willem zat ook bij de ondergrondse. Herman: "Hij had een functie bij de ondergrondse. Hij deed iets met berichten of zo. Hij is omgekomen aan het eind van de oorlog. Hij was aan het werk in de polder maar hij was nog te laat bezig; hij moest om 20.00 uur binnen zijn. Het was spertijd.

Hij had van de dijk gekeken want hij moest de pinken tellen. Toen miste hij er nog één en daarom is hij de polder in gegaan. In die tijd waren de Duitsers erg fel: als er iemand in de polder liep dan schoten ze erop. Zodoende hebben ze Willem een paar keer door zijn maag heen geschoten. Toen is hij nog een heel stuk door het weiland helemaal weggekropen in het riet en zodoende kwam hij niet thuis. In de ochtend zijn ze hem gaan zoeken en toen hebben ze hem gevonden. Zijn handen vol gras getrokken."

Wat Willem bij de ondergrondse gedaan heeft, was allemaal geheim. Wij wisten niet allemaal precies wat er gebeurde. Hij zorgde 's avonds altijd voor electriciteit. Dan had hij van die

Rut Fokken en zijn hond doen een middagdutje aan de dijk.

apparaten van de oude Kees Hoofd om in een paal te klimmen. De weg moest vrij zijn, zodat er niemand in de buurt was, en dan ging hij gauw verbinding maken. Dan hadden ze binnen weer licht. De rest moest allemaal verduisterd zijn. Hij had van die voetklemmen om in de electriciteitspalen te klimmen. Met een stukkie draad kon hij zo een verbinding maken.

Willem was een echte polderman. Hij kon aan een kievit zien hoeveel eieren of die had. Dat kon hij zien aan het vliegen. Een kievit die vier eieren heeft, gaat heel laag vliegen met hele kalme klappen en die gaat niet zo ver bij zijn nest vandaan maar een kievit, die drie eieren heeft, gaat iets verder; een kievit die twee eieren heeft nog verder en een kievit die één ei heeft, gaat nog verder weg. En dan dalen ze en lopen ze een beetje kris-kras. En dan zei Willem b.v.: “Die heeft vuile eieren”. Hij had het nest zo te pakken, nam er eieren uit; hield ze op zijn hand in de sloot en zei: “kijk die gaan op z’n kop staan; die zijn bebroed”. Dat zag hij allemaal; hij was heel erg slim wat dat betreft. Als er een kievitsnestje zat, dan vond hij dat, hoor! Willem was een hele lange kerel dus hij kon ver kijken. Als klein mannetje mocht neef Rut vaak met hem mee. Dan ging hij strikken zetten in het bos daar achter zijn huis en schieten. Jan Hilhorst en Jan van der Zwaan waren er ook vaak bij. Ze hadden wel een vergunning voor schadelijk wild. Maar ja, als je een geweer hebt en er loopt een haas dan werd er ook op los geknald. Hij is begraven op Bevrijdingsdag 1945. Rut: “De dag nadat Ome Willem is neergeschoten, gingen wij er ’s avonds nog heen; toen was het nog niet eens 20.00 uur; ik ging met mijn broer Jan en toen liepen we op de Meentweg en toen sprongen de stukken steen uit de weg vandaan want de Duitsers schoten op ons. Toen zijn we achterdoor gegaan, helemaal over de driesten over de sloten, zo zijn we naar de boerderij op Meentweg 109 gegaan. Die Duitsers waren in die tijd, vlak voor de bevrijding, helemaal wild; alles wat bewoog, daar schoten ze op.”

Rut Fokken (1888-1967)

Oom Willem en Rut gingen veel naar het Bos van Blaauw in ’s-Graveland. Hout hakken en bomen rooien en dat soort werk. Dan gingen ze ’s morgens al rond 4.00 uur van huis. Eerst was het lopen naar ’s-Graveland en toen hebben ze gespaard voor een fiets maar daar zat nog geen bagagedrager op; dus dan ging eerst de ene een kilometer fietsen terwijl de ander er naast moest hardlopen en dan gooide de ene

Rut Fokken (1888-1967) op weg naar Valkenburg naast de motor van neef Rut.

Met helm: Rut Fokken (1888-1967) met links daarvan de jonge Rut Fokken.

zijn fiets op de grond waarna de ander dan mocht fietsen en zo ging het maar door tot 's-Graveland. 's Avonds deden ze hetzelfde werkje weer.

Ome Rut was een komiek; hij kon goed zingen! Hij zong altijd: "De boom stond in de aarde". Als er een feestje was met een borreltje op dan begon hij te zingen. Dat duurde wel 20 minuten: van de boom naar de tak, van de tak naar de twijg, van de twijg naar het blad en zo ging het maar door. Hij was tekstvast. Hij kon ook verschrikkelijk goed rekenen. Hij heeft gewerkt bij de Melkfabriek in Blaricum en daar heeft hij zelfs een directiebaan kunnen krijgen. Hij heeft daar gewerkt op kantoor maar hij was geen man voor binnen, hij was een echte buitenman.

Rut is in Eemnes ook een tijdlang gemeenteraadslid geweest voor de Rooms Katholieke Staatspartij. Daar kon hij thuis uitgebreid over vertellen: dan ging zijn stoel achterover op twee poten en ging hij tegen de zijkant aan hangen met zijn peuk in de mond, waarvan hij het laatste stukje meestal opat. Rut pruimde, hij rookte en had een pijp. In de oorlog werd er bij huis tabak gezaaid en verbouwd. Lammert Elders kwam vaak, de vader van Jaap Spin, de vuilnisman, en dan zaten ze allerlei verhalen te vertellen. Ze zaten te pruimen en soms zeiden ze tegen neef Rut: "Haal effe een paar blaadjes tabak". Dan moest Rut de on-

derste bladeren eraf trekken en kreeg Lammert een paar bladen en oom Rut en dan zaten ze allebei te pruimen en te spuigen tegen de kachel aan. Daarom vond neef Rut het zo mooi om daar te zijn. Ze hadden zand op de vloer; pas veel later is er een kleed gekomen. En als ze zaten te eten en het was zomer dan stond de deur open en liepen de kippen zo de kamer in en wat er van het eten over was, dat kregen de kippen. Zo leefden ze, heel eenvoudig en heel dicht bij de natuur.

Rut was ook bijenhouder. Hij had een heleboel korven met bijen aan de noordkant van de boerderij staan. Hij is een keer zo gestoken dat hij een hele zondagmiddag in het gras gelegen heeft in de boomgaard. Hij had zo'n 60 à 70 steken opgelopen. Hij was van de kaart geraakt en heeft in de boomgaard zijn roes uit liggen slapen. In de regel kon hij verder heel goed met zijn bijen overweg.

Ome Rut is met neef Rut een keer mee geweest naar Valkenburg, achter op de motor. Rut vertelt: "Hij was toen al zeventig maar wou het toch een keer zien. Wij hadden kennissen in Valkenburg en oom Rut was daar ook welkom. Onderweg vond ik op een gegeven moment dat het niet lekker ging; ik voelde die motor zo raar. En ik stopte en toen zat ome Rut zo half te slapen tegen mijn rug. Hij zou er vanaf vallen, hè. We waren bij Eindhoven in de buurt en gingen in de berm zitten. Ik zei: "Ga eerst maar een poosje slapen". Toen heeft hij daar anderhalf uur liggen slapen. Hij stond altijd rond zes uur op om de koeien te melken en was 's middags gewend even een slaapje te doen achter de dijk. Daarna zijn we doorgereden tot Valkenburg en toen bleef hij goed wakker. Ik ben ook nog met hem in Duitsland en België geweest en hij had niet eens een paspoort. We zijn daar ook nog eens naar een kroeg geweest. Ome Rut had allemaal van dat witte haar. Iedereen keek naar die man en hij maar praten als Brugman; praten dat deed hij graag. Toen zei ik tegen die cafébezoekers: "Dat is een kunstschilder". Dat was raak! Van die kreeg hij een borrel en van die! Daar ging hij toen ook zijn lied "De boom stond in de aarde"zingen, begeleid door een bandje. Dat was wat! Ze stonden op de tafel!

Ome Rut is nog gestorven op Meentweg 109. Neef Jan Fokken, zoon van broer Jan had samen met zijn vrouw Drina een woning laten bouwen voor de oude boerderij. Daar is Rut gestorven. Het oude pand was een heel grote platte boerderij. Bij slecht weer en zware windstoten is boven de deur en keer een heel stuk riet eruit gevlogen. Als ze in bed lagen, kon je zo naar buiten kijken. Ze lagen altijd fris. Zomer en winter.

Drikus Fokken (1891-1944)

Ome Drikus is volgens de verhalen naar Engeland geweest want hij zat o.a. in antiek. Daar handelde hij in. Later heeft hij een koffiehuis gekocht in Amster-

Drikus Fokken (1891-1944)

dam. Je kon er ook bier drinken en er stond een biljart, een snooker. Hij was al jong weg uit Eemnes want hij hield niet van het boerenbedrijf. Hij liep graag in zijn goeie pakkie met zijn strikkie om. Hij had een mooie Fongers-fiets. Hij had altijd hele speciale kleding aan met witte sloffies over zijn schoenen heen. Het was een echte dandy. In Engeland heeft hij wel geld verdiend. Daar ging hij naar toe om spullen op te kopen, kasten e.d. Later heeft hij kanker gekregen en in 1944 is hij overleden, 53 jaar oud. Hij is drie keer getrouwd geweest. Hij was een buitenbeentje in de familie.

Mietje Fokken (1893-1971)

Tante Mietje was een heel goed mensje, ze moest voor iedereen zorgen en was de leidster in huis; het ging allemaal op haar manier op z'n boerenfluitjes. Ze maakte altijd zelf haar kle-

ren en had een hondenkar. Ze is nooit getrouwd net als haar broers Willem en Rut. Haar moeder had op haar sterfbed gezegd: "Jongens, trouw maar nooit, blijf maar bij elkaar want dan heb je 't het beste". Dat vertelde tante Mie altijd. Hun enige uitje was toen de bedevaart naar Kevelaer. Met o.a. Mietje van Lumen Eek, hun nicht, die later met Peel v.d. Tweel trouwde. Op een gegeven moment heeft ze een blind oog gekregen. Rut vertelt dat hij zich dat nog heel goed herinnert: "Ik was er bij. Ik was achter met vee aan de gang. Zij was op de deel aan het hout hakken. De pinken liepen nog buiten, het was in het najaar. Ze was aan het planken hakken. Toen is er een stuk hout precies met de punt in haar oog gekomen. Ik hoorde een schreeuw. Ik ging kijken. "Een hout tegen mijn oog aan gehad", zei ze. Ze drukte er met een smerige doek tegenaan. Ik zei: "Je moet er niet tegen aan drukken". Het was blauw en het oogvocht liep al over haar wang heen. Het hele oog was al leeg. Toen moest er een dokter bij komen. Mevrouw Van Middelaar heeft een dokter gebeld. Mie is naar het ziekenhuis gegaan. Daar is het dichtgenaaid maar het oog bleek helemaal blind te zijn. Dit ongeluk moet gebeurd zijn rond 1955. Als ik vrij was, hielp ik daar vaak. Als ome Rut ziek was, hij was zwak op het laatst, dan hielp ik. Hij wilde zijn laatste paar koeien niet wegdoen. Dan ging ik ze melken."

Ze heeft ook eens een vleesboom gehad. Bij de boerderij kwam een professor uit Amsterdam ook vaak schilderen en appels halen. Die zei eens dat het niet goed ging met Mietje en dat ze naar het ziekenhuis moest omdat ze anders dood zou bloeden. Toen is ze aan de vleesboom geopereerd. Er kwamen nog meer kunstschilders op de boerderij van Rut en Mietje zoals de heer Knip uit Blaricum, Sterre de Jong, en Frans Langeveld. De heer Knip was een heel deftig mannetje met een mooie plusfour en een hoedje op; die man was er vaak de hele dag; dan had hij het gewoon naar zijn zin. Die kunstschilders bleven ook altijd mee-eten. Ze hielden van het vrijgevochten leven aan de Meentweg en van die mensen, die zo dicht bij de natuur stonden.

Onze broer Jan en zijn vrouw Drina hebben op een gegeven moment de boerderij gekocht. Jan stopte toen met varen en combineerde het boerenwerk met een baan bij Philips. Toen heeft Jan in 1960 een nieuw huis voor de boerderij neergezet en een aantal jaren later moest de oude boerderij afgebroken worden. Rut en Mietje hebben nog in het nieuwe huis gewoond maar ze hadden het daar helemaal niet naar hun zin. Het was allemaal zo netjes wit betegeld. Ome Rut kon niet met zijn klompen in de keuken lopen. In 1967 is ome Rut overleden en

Vlnr: Martha van Middelaar, Mietje Fokken en Jopie Fokken.

daarna is tante Mie naar De Waag gegaan. Daar had ze het ook niet naar haar zin. Ze heeft er niet lang gewoond. In 1971 is ze daar overleden

Begin jaren zeventig heeft Jan de boel verkocht waarna hij een winkel in Brabant is begonnen

Jan Fokken (1898-1981)

Vader Jan Fokken was de jongste in het gezin. Hij was ook geen echte boer. Hij begon al vrij jong als klompenmaker. Hij had het een paar keer gezien bij een klompenmaker en heeft het zichzelf toen aangeleerd. Wat hij zag, kon hij onmiddellijk; hij was technisch zeer goed. Thuis op de boerderij is hij toen begonnen met klompen. Dat heeft hij verscheidene jaren gedaan. Al vrij vroeg is hij met taxirijden begonnen. Hij ging veel met Goos Hagen om. Daar is de belangstelling voor de auto's door gekomen. Eerst reed hij een Gentler, een hele kleine Amerikaan. Later een grotere. En ook een Great Page, een 8-persoons auto. Met drie auto's runde hij zijn taxibedrijf. Op een gegeven moment werd hem gevraagd om schoolkinderen, die ver van school woonden, te rijden. Toen heeft hij een busje genomen waar zo'n 15 à 20 kinderen in konden. Hij heeft pastoor Müter heel vaak gereden. Elke zaterdag ging hij met boeren naar de veemarkt in Utrecht. Peel v.d. Tweel ging ook vaak mee.

Hij reed ook wel groepen zoals het mannenkoor van de R.K. kerk in Eemnes.. Eén keer ging het fout. De bus stond op een pont. De pontbaas hoorde de pont te blokkeren zodat de voertuigen er niet af konden rollen. Dat had hij vergeten. Toen de pont ging bewegen, gleed de bus eraf en donderde in het water. Alles liep goed af.

Er waren ook mannen, die voor hem op de taxi's reden zoals zijn zwager Willem van Zomeren, Willem Bijstra en Karel van Vliet. Vader Jan had genoeg werk. Dat ging zo door tot de Tweede Wereldoorlog. In de loop van de oorlog moest je de auto's inleveren. Toen heeft hij er nog één achtergehouden, alle wielen eraf gehaald en van alles eraf gesloopt. We hadden bij het huis een schuur en daar kon het restant in staan. Maar ze kwamen toch controleren en binnen 14 dagen moest de wagen weer compleet zijn.

Onze vader heeft in de oorlog nog twee maanden in de gevangenis gezeten in Vught omdat hij voor bepaalde mensen vlees vervoerd had. Dat kochten ze dan ergens en dan zorgde hij voor vervoer. Toen is hij aangehouden door de CCD. (Crisis Controle Dienst).

Net na de oorlog heeft hij van de heer Schoonderbeek van de uitgeverij een A-

fordje overgenomen uit 1931. Daar zette hij zijn taxibedrijf toen weer mee voort. Herman haalde in die tijd zijn rijbewijs (1946) en hielp zijn vader met taxirijden. Eén van de moeilijkste ritten, die hij onthouden heeft, was met Volwerk, indertijd politieman in Eemnes. Zijn vader lag op sterven bij Gorcum ergens. Het vroom zo'n 13 graden. Herman: "In de avond moest ik naar Gorcum met de A-Ford. Er zat geen verwarming in; koud, koud! Door de treeplanken kon je zo naar buiten kijken. De wind waaide zo je broekspijpen in. Je kon het stuur nauwelijks vasthouden. Ik moest twee uur wachten voor dat huis in Gorcum. Ik mocht niet binnenkomen. Daarna zijn we in sneeuwstorm weer teruggereden."

De oorlog heeft vader overbrugd met klompenmaken en massieve banden maken voor de fietsen. Hij maakte klompen en ruilde dat voor tarwe en spek e.d. Moeder ging dan soms met een hele rits klompen aan het fietsstuur en achterop richting Staphorst. Herman is nog wel eens mee geweest. Ze ruilde de klompen voor voedsel.

Vlnr: Mietje Fokken (1893-1971), Herman Fokken (geb. 1928) en Rut Fokken (1888-1967) bij de boerderij Meentweg 109.

Jan Fokken (1898-1981) als klompenmaker.

Jan Fokken heeft zijn vrouw Johanna (Jo) van Zomeren leren kennen op de Larense kermis. Ze woonde toen in Laren. Haar vader was machinist op “De Gooise moordenaar” en had een rijwielzaak in Laren op de Korte Pijlsteeg. Ze zijn getrouwd in 1927 en zijn daarna gaan wonen op Laarderweg 52 in Eemnes (later Breunesse). Naast het huis was mooie ruimte voor de 3 auto’s. Op een keer wilde moeder ook eens gaan rijden. Ze nam de kleine auto, ging achteruit en reed pardoes de sloot in naast de Laarderweg. Het gezin heeft daar gewoond tot 1937. Rut was niet blij met de verhuizing omdat hij zijn kippen kwijtraakte. Ze zijn toen verhuisd naar Laarderweg 6 de grote oude boerderij op de hoek van de Meentweg en de Laarderweg. Ze zaten helemaal voor in het huis. Links was de klompenmakerij en dan had je een grote keuken en dan had je de kamer en dan nog wat slaapkamers. Er woonden samen met het gezin vier families in het pand: Henk van den Berg, Van Zuilen en een joodse familie, die achter woonde. Die man handelde in schapenvlees en schapenwol.

Na de oorlog, toen de jood uit het huis was, had vader Jan aan de achterkant ook nog een garage. Daar is Herman nog eens uitgereden met een heel stel jongens. Joyriding. Herman was toen een jaar of 16. Hij wilde stiekem een ritje maken met de auto van vader Fokken. Er waren wel tien kinderen die mee wil-

den o.a. broer Rut, die 12 jaar was. Herman reed eerst de hele Wakkerendijk af en terug en ging daarna ook nog eens de Meentweg op en neer. Vervolgens heeft hij de auto weer netjes teruggezet. Hij werd wel verraden door de bureu. Rut was de enige die straf kreeg: een pak slaag.

Op 18 september 1947 is de oude boerderij op de hoek van de Laarderweg en de Meentweg verbrand. Herman werkte toen in Laren in een garage en Rut werkte bij Campman op de weverij. Vader Jan had al een baas gezocht voor Rut van school af was. Herman: "De brand is als volgt ontstaan: broer Wil wilde water gooien op de vuurplaats (het oude smidsvuur want vroeger was in dit huis een smederij); de oude smederij werd toen gebruikt als klompenmakerij. Op de plaats van het vuur stond een groot houtfornuis. Wil dacht dat hij water bij het vuur in het fornuis deed maar het was benzine en toen ontstond de brand. Rut: "Daar weet ik helemaal niets van, van Wil met benzine. Ik weet wel: toen ik om 12.00 uur bij Campman vandaan kwam om thuis te eten toen stond mijn moeder aan de straat met de koekenpan en een bord vol pannenkoeken. Dat was het enige wat ze had meegenomen toen de brand ontstond. Ik denk dat er een vonk van het vuur in het riet gekomen is toen moeder aan het bakken was".

Na de brand ging het gezin Fokken tijdelijk wonen bij tante Mie en ome Rut op de boerderij Meentweg 109. Ze zijn daar goed opgevangen. De gemeente Eemnes zou voor het gezin een huis bouwen. Er werd een stukje grond gekocht van Willem van Hamersveld. Het heeft maanden geduurd voor alles rond was en een huis gebouwd kon worden op Laarderweg 36, vlakbij de tegenwoordige Hilt. Bertus Groen werd toen beschouwd als de architect van het huis. Er zaten verschillende fouten in de tekening. Er zat geen rookkanaal in zodat er geen kachel geplaatst kon worden, er waren geen dakgoten en er was geen badkamer. Dat betekende dat er meteen allerlei veranderingen moes-

Rut en Joke Fokken voor de woning aan de Laarderweg 52. Op de achtergrond de bus van Jan Fokken.

ten worden aangebracht. Het gezin moest met 13 kinderen in dat huis. Het was eigenlijk veel te klein. Moeder Fokken noemde het huis “De Bijenkorf” omdat ze er met zoveel kinderen in zaten. Vader Fokken schilderde het naambord. Pas in 1948 kon de verhuizing plaatsvinden; het had allemaal erg lang geduurd.

Jan Fokken is op een gegeven moment gestopt met het taxirijden. Na de brand heeft hij zich ook niet meer beziggehouden met klompenmaken omdat al het gereedschap was verbrand. Hij is bij Hogenbirk gaan werken als chauffeur. Later kwam hij maar één keer per week thuis omdat hij moest helpen bij de wegenaanleg in de Noord-Oostpolder. Daar reed hij op grote vrachtwagens. Tot circa 1965 is hij blijven werken bij Hogenbirk. Nadat hij daar gestopt was, ging hij hier en daar nog schilderen of gereedschap slijpen.

Jan Fokken was muzikaal. Hij kon viool en trompet spelen. Hij was eerste pistonist van de Muziekvereniging in Baarn. Voor de oorlog was hij lid van de Eemnesser Muziekvereniging “De Eendracht”. Die repeteerde altijd op de plek waar nu Garage Koot is. De heer Mooij was de dirigent. Vader Fokken gaf thuis ook les op de piston en de trompet. Nadat de Eemnesser Muziekvereniging was opgeheven, is vader lid geworden van de Baarnse vereniging. Hij kon goed zwemmen en heel goed schaatsen. Hij maakte zelf schaatsen en had een apparaat gemaakt om schaatsen te slijpen. Rut heeft nog uren staan draaien om de motor mee te helpen bij het schaatsen slijpen. Later is dat wel veranderd.

Vader Jan Fokken is overleden in 1981. Moeder was al overleden in 1976. Tot zover het verhaal van een markante Eemnesser familie.

Herman en Rut Fokken, bedankt voor alle verhalen die jullie wilden vertellen. Ze geven een goed beeld van een bijzonder stukje Eemnes.

Korte geschiedenis van het geslacht Fokken/Fokking in Eemnes en Soest

HENK van HEES

In dit artikel wordt een familiegeschiedenis gegeven van het RK geslacht Fokken ook wel genoemd Fokking waarvan de wortels in de Duitse plaats Borken liggen. Dit geslacht heeft niets te maken met de familie Fokker (Fokken) uit het Gooi en ook niets met de familie van de vliegtuigbouwer Anthony Fokker.

Dit overzicht begint dus in Duitsland met:

- I Albert Focking (Voekinck)**
Geb. ca. 1680; overl. voor 1729
Trouwt Borken (Duitsland) in de
Sankt Remigius Katholische Kirche 10-10-1707
Christina Koops (Kops) (Koeps)
Geb. ca. 1680 overl. na 1729

Christina is in 1729 hertrouwd met Johan Heinrich Broocks (Brocks). Albert en zijn vrouw Stine woonden in het Duitse Borken, een plaats in Westfalen, ongeveer 20 km. zuidoostelijk van Winterswijk. Uit hun huwelijk is in ieder geval één zoon geboren:

- II Hendrik Focking**
Geb. Borken (Duitsland) ca. 1718, overl. voor 1775
Trouwt Soest 27-11-1742
Helena van Sijnen (alias Kleijdermakers)
Ged. Soest (RK) 20-4-1717, overl. voor 1775

Toen Hendrik in 1742 trouwde, woonde hij bij Huize Engelrading in Borken. Waarschijnlijk had zijn tweede vader daar werk.

Huize Engelrading ligt ongeveer 4 kilometer ten zuiden van Borken aan de grens met Heiden. Het Huis is onder Monumentenzorg geplaatst. Het is oorspronkelijk gebouwd als burcht voor aanval en verdediging tegen de Heren van Heiden en Gemen. In 1360 werd het voor de eerste maal vermeld als bezit van Ridder Goswin van Engelrading genoemd Von Gemen. Gedurende zijn bewo-
gen historie was de burcht in het bezit van verscheidene adellijke families.

In 1704 was het gebouw zo vervallen dat het weer opnieuw opgebouwd moest worden. Het werd herbouwd als een langgerekt gebouw met één verdieping en

Huis “Engelrading” in Borken (Duitsland) waarbij Hendrik Focking woonde.

onregelmatig ingedeelde vensters. Midden op het dak staan een toren met klok en een zwevende engel als windvaan. Het vroegere defensieve karakter van deze plaats is tegenwoordig nog gedeeltelijk te herkennen aan de ringvormige wallen en grachten.

Na zijn huwelijk is Hendrik in Soest gaan wonen. Hij en zijn vrouw kregen daar zes kinderen. Alleen van de twee jongsten is meer bekend dan slechts de geboortedatum.

Dochter Hendrikje (1754-1836) was spinster; ze trouwde in 1775 met Jacob Janse Hak (1735-1801).

Het jongste kind was een zoon:

III Johannes (Hannes) Fokking/Fokken

Ged. Soest 30-9-1756; overl. Soest 6-4-1838

Trouwt (1) Baarn 14-11-1785

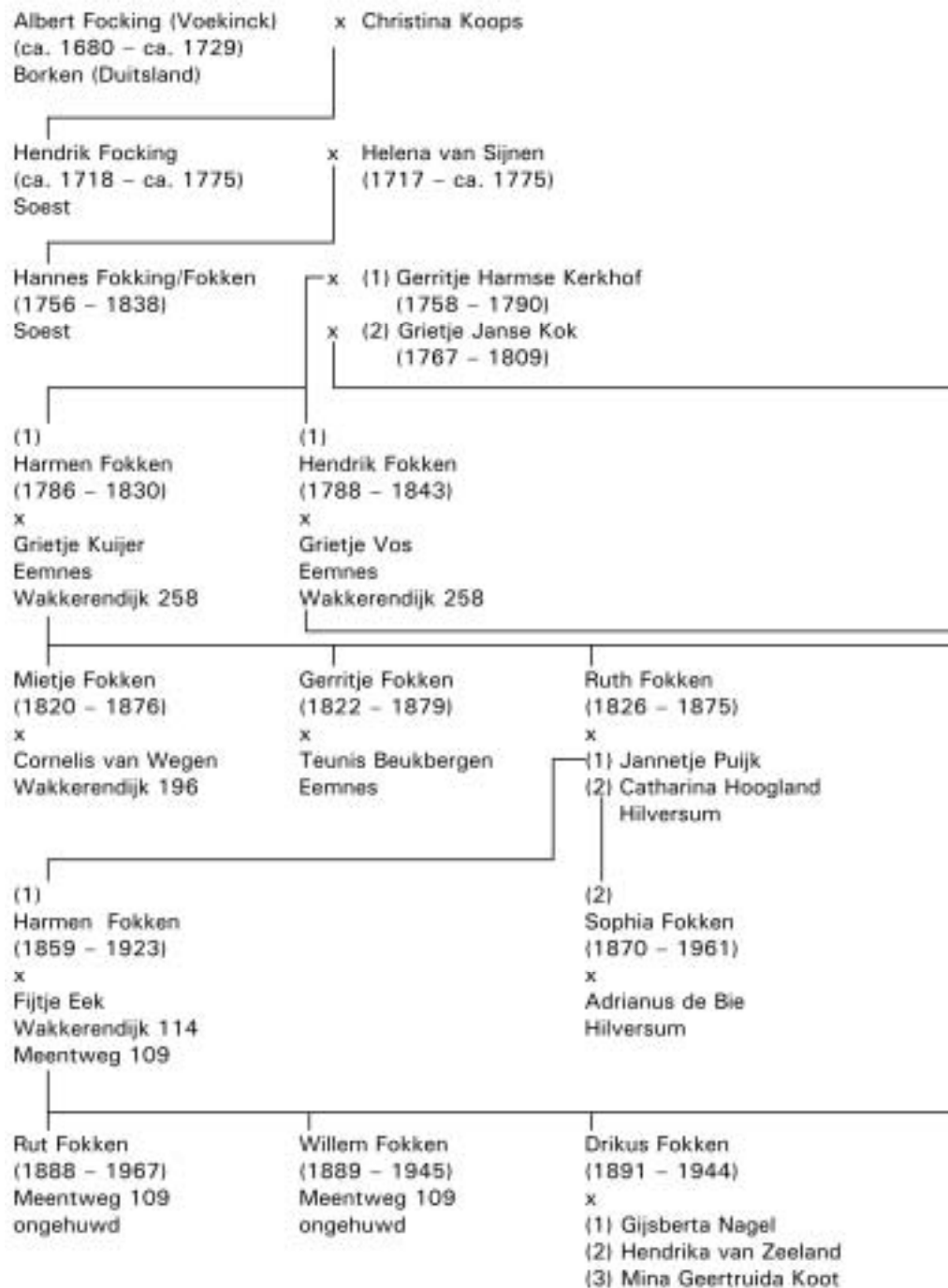
Gerritje Harmse Kerkhof

Ged. Baarn(RK) 17-1-1758, overl. Soest 18-5-1790

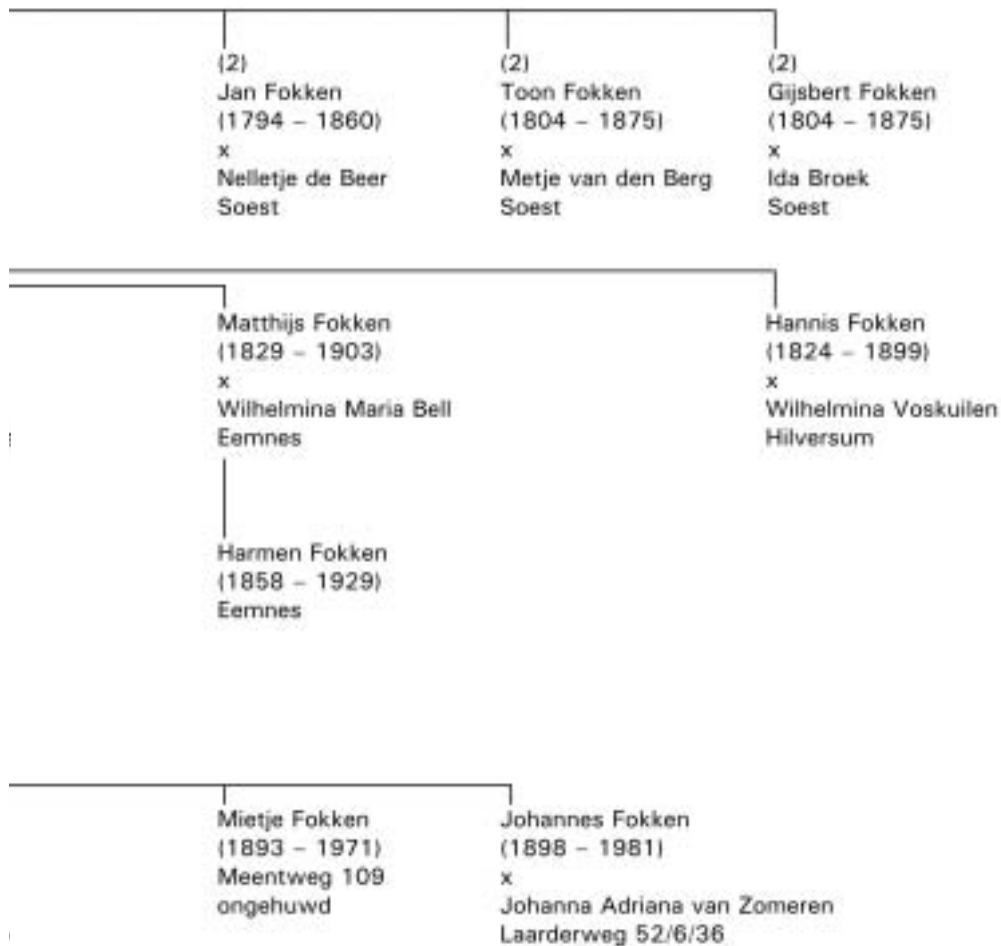
Trouwt (2) Soest 20-1-1794

Grietje Janse Kok

Ged. Soest (RK) 1-10-1767, overl. Soest 20-3-1809

Stamboom van de familie Fokken/Fokking in Soest/Eemnes

Hannes Fokking was kleermaker van beroep. Vanaf 1795 was hij ook kastelein in De Teut te Soest.

Uit zijn eerste huwelijk met Gerritje Kerkhof zijn 3 zoons geboren. Eén is jong gestorven en de twee anderen zijn naar Eemnes vertrokken toen ze volwassen waren. Later in dit artikel wordt er verder op deze Eemnesser tak ingegaan.

Uit het tweede huwelijk met Grietje Kok zijn 4 dochters geboren en 3 zoons. De oudste van de zoons was Jan Fokking (1794-1860). Hij was kleermaker en baardscheerder te Soest. In 1819 kocht hij het huis Het Hol te Soest. Hij trouwde met Nelletje de Beer (1806-1883). Ze kregen 8 kinderen. Vier daarvan bleven ongehuwd in Soest wonen.

De twee jongste broers van Jan Fokking vormden een tweeling. Toon Fokking (1804-1875) was landbouwer en herbergier-kastelein in "De Koophandel" te Soest. Hij trouwde met Metje van den Berg (1787-1869). Zijn tweelingbroer was Gijsbert Fokking (1804-1875), landbouwer te Soest. Hij trouwde met Ida Broek (1794-1852).

Tot zover de Soester tak. We vervolgen dit artikel met de Eemnesser tak. Het gaat dan om de twee oudste zonen van Hannes Fokking.

De jongste van de twee liet in Eemnes de minste sporen na. Dit was:

Hendrik Fokking

Geb. Soest 20-6-1788, overl. Eemnes 5-8-1843

Trouwt Eemnes 28-2-1818

Grietje Vos

Geb. Blaricum 15-1-1786, overl. Eemnes 29-5-1854

Hendrik was daghuurder. Hij woonde met zijn gezin lange tijd op Wakkerendijk 272. Uit zijn huwelijk met Grietje Vos zijn 3 dochters en 3 zoons geboren. Van de dochters is er één jong gestorven. Dochter Teuntje trouwde met Teunis v.d. Berg uit Bussum. Gerritje (1829-1876) trouwde met Albertus van den Akker uit Nederhorst den Berg.

Van de 3 zoons werd er één volwassen: Hannis Fokking (1824-1899). Hij trouwde in 1856 met Wilhelmina Voskuilen en woonde in Hilversum.

Alle nakomelingen van Hendrik en Grietje Vos noemden zich Fokking. Dat ging anders met de nakomelingen van de broer van Hendrik. Zij noemden zich Fokken.

We vervolgen deze lijn:

IV Harmen Fokken

Ged. Soest 24-9-1786, overl. Eemnes 6-1-1830

Trouwt Eemnes 19-5-1818

Grietje Rutgerse Kuijer

Ged. Eemnes 23-6-1797, overl. Eemnes 6-6-1873

Harmen was landbouwer. Hij kocht ca. 1823 het pand Wakkerendijk 258, beter bekend als herberg "Het Zwaantje". Zijn vrouw Grietje werd tapster en Harmen deed het boerenwerk. Helaas is hij slechts 44 jaar geworden.

Uit het huwelijk van Harmen en Grietje zijn zes kinderen geboren. Eén zoon en één dochter zijn jong overleden. Dochter Mietje (1820-1876) trouwde met Cornelis van Wegen (1819-1900) van Wakkerendijk 196. Dochter Gerritje (1822-1879) trouwde met Teunis Beukbergen (1820-1898).

Dan waren er nog twee zoons: Ruth en Matthijs. We staan eerst even stil bij de jongste zoon:

Va Matthijs Fokken
Geb. Eemnes 18-3-1829,
overl. Eemnes 14-7-1903
Trouwt Eemnes 17-2-1857
Wilhelmina Maria Bell
Geb. Eemnes 16-8-1817,
overl. Eemnes 16-7-1906

Matthijs is volgens de verhalen beneden zijn stand getrouwd. Zijn vrouw Wilhelmina Maria Bell was de dochter van Mattheus Bell, heel- en vroedmeester en chirurgijn te Eemnes. Ze was ook nog eens 12 jaar ouder dan Matthijs, die het in zijn leven niet veel verder dan daghuurder gebracht heeft. Ze bewoonden diverse eenvoudige onderkomens in Eemnes. Uit hun huwelijk is slechts één kind geboren: een zoon Harmen (1858-1929). Deze Harmen Fokken was een excentrieke figuur in Eemnes. Hij deed allerlei werk en was o.a. bekend als baanveger, wanneer er ijs op de Vaart lag. Bij werkzaamheden in de RK kerk heeft hij eens een steen op zijn hoofd gekregen. Zodoende liep hij de laatste jaren van zijn leven met een soort grote deuk in zijn hoofd. Hij woonde in een bijwoning bij de boerderij van de familie Rigger op Wakkerendijk 32.

Een broer van Matthijs was:

Vb Ruth Fokken
Geb. Eemnes 17-7-1826, overl. Hilversum 8-6-1875
Trouwt (1) Hilversum 23-6-1858
Johanna (Jannetje) Puijk
Geb. Hilversum 1-8-1831, overl. Hilversum 14-11-1864
Trouwt (2) Hilversum 15-2-1865
Catharina Hoogland
Geb. Stoutenburg 6-5-1828, overl. Hilversum 10-4-1895

Ruth verhuisde uit Eemnes en vestigde zich na zijn eerste huwelijk in Hilver-

sum om daar zijn verdere leven te blijven. Hij was arbeider van beroep.

Uit zijn eerste huwelijk zijn vier kinderen geboren: twee jong gestorven zoon-tjes, één dochter waar verder niets over bekend is en een zoon Harmen, met wie we hierna de lijn vervolgen.

Uit zijn tweede huwelijk zijn twee jong gestorven kinderen en een dochter Sophia geboren. Deze Sophia (1870-1961) trouwde in 1894 met Adrianus de Bie, die kleermaker was aan de Luitgardeweg in Hilversum.

We vervolgen de lijn met zoon Harmen uit het eerste huwelijk:

VI Herman (Harmen) Fokken
Geb. Hilversum 15-4-1859,
overl. Eemnes 12-7-1923
Trouwt Eemnes 27-10-1885
Fijtje Eek
Geb. Eemnes 12-3-1854,
overl. Eemnes 8-9-1912

Herman groeide op in Hilversum maar kwam uiteindelijk in Eemnes terecht. Hij vond een Eemnesser vrouw, Fijtje Eek. Na hun huwelijk woonde dit echtpaar eerst in bij de boerderij Wakkerendijk 260. Rond 1887 verhuisden ze naar Wakkerendijk 114, naar het "Lage Huus". Daar zijn de meeste kinderen geboren. Rond 1905 volgde de verhuizing naar de boerderij Meentweg 109, die ze overnamen van Jan van der Wielen. Daar zijn ze hun verdere leven blijven wonen. Een markant gezin, dat daar leefde in alle vrijheid en dicht bij de natuur. In dit kwartaalboekje bevindt zich ook een interview, waarin het leven van dit gezin centraal staat.

Bid voor de ziel van Zaliger

HERMAN FOKKEN

Weduwnaar

van Fijtje Eek.

geboren den 15 April 1859 te Hilversum, voorzien van de genademiddelen der H. Kerk, overleden te Eemnes den 12 Juli 1923 en begraven den 14 Juli d.a.v. op het R.K. Kerkhof te Eemnes.

In alles op God vertrouwende is hij gestorven. De dood is beter dan een bitter leven en de eeuwige rust beter dan een voortdurende ziekte.

Mijne kinderen, vreest God en onderhoud zijne geboden, want hierin is 'smenschen geluk gelegen.

Bemint elkander met broederlijke liefde, en bid voor mij. Uw vader verlaat u, hij verlaat een wereld waar hij veel geleden heeft. Vergeet hem niet in uw gebeden. Ik heb u allen zoo teeder lief gehad! Blijft vereenigd onder elkander, dient God getrouw en leeft zoo, dat gij den dood niet behoeft te vrezen, op welk tijdstip hij U verrassen. Vaartwel, mijne dierbare kinderen, wij zullen elkander spoedig weerzien. — Dat hij ruste in vrede.

Uit het huwelijk van Harmen en Fijtje zijn 6 kinderen geboren. Eén zoon is jong gestorven. Vrijgezellen Rut (1888-1967), Willem (1889-1945) en Mietje (1893-1971) bleven op de ouderlijke boerderij wonen. Hendricus (Drikus) (1891-1944) trok de wijde wereld in. Hij trouwde drie keer, actereenvolgens met Gijsberta Nagel, Hendrika van Zeeland en Mina Geertruida Koot. De jongste zoon van Harmen Fokken en Fijtje Eek was:

Rut Fokken (1888-1967).

Drikus Fokken (1891-1944).

Mietje Fokken (1893-1971).

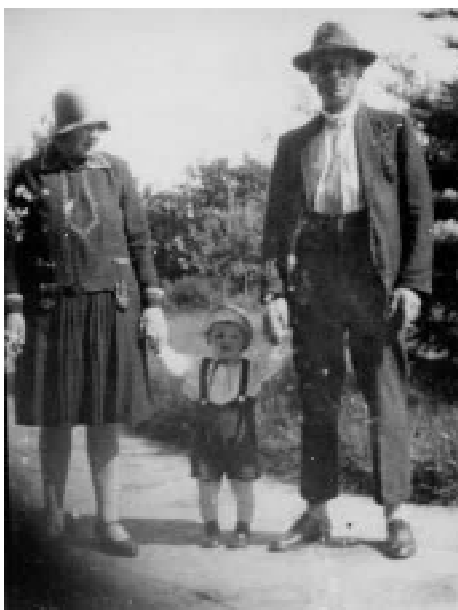
Mietje Fokken (1893-1971).

Voor "De Bijenkorf" Laarderweg 36.
Vlnr: Herman Fokken, Rut Fokken, Johan Fokken, vader Jan Fokken en Wil Fokken.

Laarderweg 52. Van 1927 tot 1937 bewoond door de familie Fokken.

Vlnr: Jo Fokken-van Zomeren (1906-1976), Herman Fokken (geb 1928) en Jan Fokken (1898-1981).

Jan Fokken (1898-1981).

VII Johannes (Jan) Fokken

Geb. Eemnes 4-1-1898, overl. Hilversum 25-12-1981

Trouwt Laren 10-8-1927

Johanna Adriana van Zomeren

Geb. Watergraafsmeer 31-3-1906, overl. Bussum 12-9-1976

Uit dit huwelijk zijn 13 kinderen geboren. Jan is begonnen als klompenmaker, kreeg later een taxibedrijf en ging na de 2^e Wereldoorlog werken bij het Wegenbouwbedrijf Hogenbirk.

Het gezin woonde van 1927 tot 1937 op Laarderweg 52; van 1937 tot 1947 op Laarderweg 6 in de grote boerderij, die op 18 september 1947 door brand verwoest werd. Daarna is voor het gezin een woning gebouwd op Laarderweg 36 (tegenwoordig Hasselaarlaan 10) grenzend aan het latere voetbalveld. Deze woning werd "De Bijenkorf" genoemd.

Tot zover dit overzicht van de familie Fokken. Dank gaat uit naar Gérard Derks voor het materiaal betreffende de Soester Fokkings en naar Joke, Herman en Rut Fokken voor foto's en verhalen betreffende de Eemnesser Fokkens.

Voor op- en aanmerkingen kunt u terecht bij de samensteller.

Henk van Hees, Kerkstraat 15, 3755 CK Eemnes, 035-5389849

De boerderij aan de Meentweg 109. (Foto: Van Agtmaal).

Bij de kruiwagen: Rut Fokken (1888-1967), met mand Mietje Fokken (1893-1971)

Zestig jaar voetbal in Eemnes

JOEP CAMPS

Op 17 augustus 2007 bestond de SV Eemnes precies zestig jaar, een jubileum dat in het voorjaar al uitbundig werd gevierd, met als extra feestelijke meevaller, dat het eerste elftal na een gevecht tegen degradatie, zich uiteindelijk toch in de 2de klasse van de KNVB wist te handhaven.

Het voetbal in Eemnes begon in 1947. Dat jaar kende een heerlijke zomer. Niet verwonderlijk dat het jonge volk toen vaak buiten te vinden was. Ze luierden wat in het gras of zochten de schaduw op als het hun in het zonnetje te heet werd. Ze mopperden dat er zo bitter weinig te beleven viel in hun dorp. De positieve erfenis van de oorlog was echter dat er nog steeds een beroep kon worden gedaan op het saamhorigheidsgevoel, daardoor kwamen ze al gauw op het idee samen iets te organiseren dat de verveling kon verdrijven. Dat daarbij meteen aan voetbal werd gedacht was niet zo verwonderlijk, in die dagen schoten de voetbalclubs in de regio namelijk als paddenstoelen uit de grond. Ze lieten er geen gras over groeien, gingen met de pet rond en van de opgehaalde centen (f 33,70) werd een echte lederen bal, een ventiel en een potje ballenvet gekocht; ze waren materieel voorbereid op de eerste match. Maar waar konden ze de komende partijtjes afwickelen?

Evert Veldhuizen, een man van het eerste uur die van onschatbare waarde en betekenis voor het Eemnesser voetbal is geweest en nog steeds is, weet het bondig te formuleren, "Grond? Enorme voorraden in Eemnes, maar geen boer die bereid is ook maar één meter af te staan aan het VUUTBAL." Uiteindelijk mochten de Eemvogels, want zo noemden de Eemnesser voetballers zich, op het Schothorsterrein aan de Zandvoortweg te Baarn hun vriendschappelijke wedstrijden afwerken en dat voor het luttele bedrag van 25 cent per speler.

Nel speldt echtgenoot Evert de decoratie op.

Het Schothorsterrein in 1947.

Café Tak clubhuis 1949 (tegenwoordig At Home).

In feite speelde de club in wording wild voetbal en mocht van de bond dus niet tegen reguliere clubs worden aangetreden. Ze waren verplicht een vereniging te stichten met officiële statuten en het lidmaatschap van de KNVB aan te vragen. Men zocht enkele gekwalificeerde mensen bij elkaar die in staat en genegen waren dit sportieve initiatief in daden om te zetten en uiteindelijk vond op 29 augustus 1947 de oprichtingsvergadering plaats in Café Tak aan de Laarderweg.

Binnen enkele weken werd opnieuw een Algemene Vergadering belegd, waarop werd aangekondigd dat het nieuwbakken bestuur de functies als volgt had verdeeld: H. Dievenbach - voorzitter, A. Berkhout - penningmeester en F. van Duijne - secretaris. Als commissarissen werden de heren G. Breevoort en H. Hendriks aangesteld. Als eerste daad schonk het bestuur de vereniging een lederen bal, een viertal hoekvlaggen (compleet) en twee grensrechtersvlaggen. Dit alles werd door de leden in dank aanvaard.

Betreffende het clubtenue bepaalde men het volgende: De pantalon werd zwart, het shirt groen met zwarte kraag en manchetten, op de linkerborst het wapen

Het eerste elftal uit 1947.

Het eerste clubhuis aan de Heidelaan.

van Eemnes, “zijnde keel en beladen met drie bisschoppelijke hoofden van zilver”. De kousen werden groen met zwarte boord.

Om dit tenuebesluit te kunnen uitvoeren, textiel was nog steeds op de bon en zéér schaars, werd gebruik gemaakt van geverfde meelzakken waarvan de dames Dievenbach en Berkhout heuse voetbalbroekjes fabriceerden, terwijl Canadese borstrokken uit de dump als shirtjes fungeerden. Aldus fraai uitgedost kon de VV Eemnes de wei in.

Omdat er geen voetbalveld binnen de dorpsgrenzen kon worden gerealiseerd, moest de jonge club op zoek naar een geschikt terrein buiten Eemnes.

Gelukkig zag de eigenaar van manege Houtappel de zaken wat ruimer dan de boeren uit Eemnes. Hij stelde een stuk grond aan de Heidelaan voor onbepaalde tijd ter beschikking aan de nieuwe club. Na een omvangrijke opknapbeurt, het oorspronkelijk terrein had veel weg van een alpenweide, werd op zaterdag 22 november 1947 om 13.45 uur precies, het veld voor geopend verklaard door de voorzitter van de club, de heer H. Dievenbach.

Tijdens het seizoen 1949/1950 moest de VV Eemnes noodgedwongen het terrein aan de Heidelaan verlaten. Ze waren echter welkom bij de gastvrije buur RKLVV, dat zijn velden aan de Doodweg in Laren ter beschikking stelde. De heer E.J.M. Kolfschoten werd in 1948 burgemeester van Eemnes en accepteerde gaarne het door de VV Eemnes aangeboden beschermheerschap van de vereniging.

Hoe stond deze edelachtbare tegenover de sport?

Tijdens een raadsvergadering op 21 maart 1949 werd de aanleg van een sportveld aan de orde gesteld, waarbij de burgemeester de bedenkingen die er t.a.v. de sportbeoefening in de raad bestonden, als volgt weerlegde.

“Aan de stichting van dit sportveld ligt ten grondslag de gedachte hoe men de jeugd zich kan doen uitleven. Met sport is dat veel beter dan dat zij langs de straat slenteren of in groepjes langs de weg staan en baldadigheden bedrijven. Er moet voor de jeugd expansie zijn en wel op tijden dat zij niet door studie of werk wordt geoccupeerd. Wanneer ze dit niet vinden zullen ze naar elders gaan. Het is de taak van de overheid de jeugd mentaal en fysiek de mogelijkheid te geven zich uit te leven”

De Raad was het daar wel mee eens, als de sport de zondagsrust maar niet zou verstoren. Mevrouw Burke van de oppositie vond dat men geen last had van de voetbalvereniging.

Op 28 oktober 1949 besloot de Gemeenteraad van Eemnes een bedrag van f 3.000,- te voteren voor de aanleg van een sportveld ten noorden van de Laarderweg, tevens geschikt voor de schoolsport. Oorspronkelijk waren de raadsfracties hevig verdeeld over het huurcontract dat het college van B&W de voetbalclub wilde aanbieden. De Katholieke fractie gaf de voorkeur aan een kort lopend contract om op zo kort mogelijke termijn zondagsport mogelijk te maken. De Christelijke fractie wilde echter een langlopend contract om verstoring van de zondagrust zo lang mogelijk uit te stellen.

Vanaf 1 september 1951 kon de VV Eemnes echter voor haar thuiswedstrijden terecht in het eigen dorp. Het voetbalveld was gelegen tussen de Veldweg en de tegenwoordige Hasselaarlaan in.

Tot 1972 speelt de voetbalclub met wisselend succes op het terrein aan de Veldweg. Zijdelings komen ze zelfs in aanraking met het beroepsvoetbal als de semi-profclub Hilversum getalenteerde spelers als Gert Willigenburg en Cor Koenders van de VV Eemnes aantrekt.

Ook zijn er wat strubbelingen, o.a. door pogingen van enkele leden van de club om dameshandbal (te verspelen op zondag!) te introduceren.

Vooral de heer van Tinteren maakt zich hiervoor sterk hetgeen hem door enkele

Het oorspronkelijke terrein aan de Veldweg.

le invloedrijke leden van de VV Eemnes niet in dank wordt afgenomen. Deze vete resulteert dan ook in zijn terugtreden uit het bestuur.

Op 20 augustus 1972 wordt in Café Eemland een receptie gehouden ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de VV Eemnes. Velen geven blijk van hun belangstelling waaronder het voltallige College van Burgemeester en Wethouders. Beschermheer Burgemeester de Bekker maakt bekend dat Gedeputeerde Staten de aanleg van de nieuwe velden (aan de Noordersingel) hebben goedgekeurd. Namens de gemeente biedt wethouder van Tinteren (!) de vereniging dertien nieuwe shirts en voetbalbroekjes aan, die in dank worden aanvaard.

In de loop van 1973 worden de velden aan de Noordersingel in gebruik genomen. Het College van B&W achten in 1974 de tijd gekomen dit nieuwe complex van een kleedkameraccommodatie te voorzien. De SV Eemnes kan f 50.000,00 lenen bij de gemeente voor de bouw van een clubhuis.

Op 20 maart 1979 speelt de SV Eemnes een vriendschappelijke wedstrijd tegen het befaamde IJsselmeervogels. Het is een lichtwedstrijd in het kader van de officiële ingebruikneming van de lichtinstallatie rond het derde speelveld.

Er wordt inmiddels ook gedacht aan de bouw van een jeugdhonk en een bliksemactie begin december 1979 in het dorp voor een financiële bijdrage van de burgers aan dit goede doel, wordt een groot succes.

Op 5 maart 1980 geeft de gemeente toestemming aan de SV Eemnes voor het

plaatsen van reclameborden langs het hoofdveld, de Eemnesser middenstand is niet erg geïnteresseerd, want de actie levert slechts 17 borden op terwijl er ruim 200 offertes door de club zijn verzonden.

Bij het begin van het seizoen 1980/1981 is het jeugdhonk klaar voor gebruik. Men maakt plannen om spelattributen aan te schaffen, het idee om een flipperkast te plaatsen kan (vanwege Christelijke principes) niet de goedkeuring van een groot aantal leden krijgen.

Op dit complex aan de Noordersingel behaalde de SV Eemnes haar grootste triomfen. Vanuit de afdeling Utrecht werd in enkele jaren tijd doorgestoomd naar de grote KNVB. Voetballers die speciaal genoemd mogen worden zijn o.a. Sjoerd Schuurman, Bertus Borssen, Ton Boon, Herman Maassen, Paul Stuyver, Toon Corbee (in staat om een een-tweetje met zichzelf aan te gaaan), Jan Diepeveen, Jaap van Wegen etc. Vergeten we ook niet de jarenlange trainingsarbeid van oefenmeester en clubman Gert Willigenburg.

Inmiddels heeft de SV Eemnes ook een succesvol damesteam dat tijdens het seizoen 1983/1984 kampioen wordt en promoveert naar de Hoofdklasse.

In 2007 bestaat de damestak alleen nog uit een zaalvoetbalteam, dat het tijdens de jubileumviering opneemt tegen het team van de tachtiger jaren. De jonkies krijgen op hun broek.

De SV Eemnes heeft activiteiten gericht op de jeugd altijd gestimuleerd en dit wordt beloond door een gestage groei van de jeugdafdeling. Om deze jongelui

zo goed mogelijk op te vangen en te begeleiden worden actieve spelers in de gelegenheid gesteld een trainerscursus te volgen, waarvan dan ook gretig gebruik wordt gemaakt.

Vele vrijwilligers zorgen intussen voor invulling van de verschillende taken die binnen een club uitgevoerd dienen worden, zoals onderhoud velden, kantinebezetting, elftalbegeleiding, bestuurlijke functies, het leiden van wedstrijden (zelfs jongelui van 13 nemen tegenwoordig de fluit ter hand), etc!

Er verandert de komende tijd heel wat

Het huidige clubhuis aan de Noordersingel.

Het dameselftal van de SV Eemnes (1983-1984).

Het nieuwe kunstgrasveld en op de achtergrond de brandweerkazerne.

in het dorp Eemnes. Er komt een heus winkelcentrum, waardoor de tennisbanen moeten opschuiven en de brandweer en het gemeentehuis moeten verhuizen. Een aantal dorpelingen zijn het met die veranderingen oneens, maar uiteindelijk kunnen zij de nieuwe ontwikkelingen niet tegenhouden. Op het trainingsveld van de SV Eemnes verrijst de nieuwe brandweerkazerne. Als compensatie krijgt de club een kunstgrasveld en zijn drie velden van verlichting voorzien. Naderhand zal ook het clubgebouw verhuizen naar een meer centrale plaats op het complex.

In zestig jaar kan er veel gebeuren en dan hebben we het niet eens uitgebreid over het spelletje zelf gehad, maar dat is dan ook het meest veranderlijke, evenals de sportieve resultaten die daarmee worden behaald. De structuur van de club is het belangrijkste, het sportief bezig zijn een hoofdzaak. Een eventueel voetbalkampioenschap, vooral het feest dat daarmee gepaard gaat, is natuurlijk mooi meegenomen!

Wie weet ervan?

Kroegen in Eemnes

Herbergen, stille kroegen, dorpscafés e.d. spreken altijd tot de verbeelding. Ook in Eemnes kwamen ze in het verleden voor in allerlei soorten en maten.

Het lijkt ons een interessant idee om daar in de toekomst eens meer aandacht aan te besteden. Dat zou kunnen in de vorm van een tentoonstelling of als artikel.

Daarom willen we heel graag reacties hebben van onze leden. Wie kent nog verhalen over kroegjes en cafeetjes in Eemnes? Wie weet nog

waar de stille kroegen waren? Wie kent de beheerders nog?

Kortom iedereen, die iets aardigs weet te vertellen over de horeca in Eemnes in vroeger tijden, kan contact opnemen met ondergetekende. Je hoeft zelf geen alcoholgebruiker te zijn!

Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
035 – 5389849
e-mail: info@kleinwee.demon.nl

Nieuwe tentoonstelling

De scholen in de Zuidbuurt

Van dorps- naar clusterschool

In het Kwartaalblad nr. 2-2007 van de HKE ging het over drie scholen in de Zuidbuurt. Deze scholen staan inmiddels leeg en hebben de gebruikers hun plekje gevonden in de nieuwe clusterschool.

Naar aanleiding van dat nummer willen we in een tentoonstelling een algemeen overzicht geven van de ontwikkeling in het onderwijs te Eemnes.

Daarnaast geven Mariaschool, De Wegwijzer en De Zuidwend een overzicht van hun geschiedenis.

Genoeg redenen om eens te komen kijken dus.

Opening:

Oudheidkamer
zaterdag 27 oktober
14.30 uur
Raadhuislaan 2a

De Oudheidkamer is iedere zaterdag geopend van 14-16 uur

Pontjes tussen Eemdijk en Eemnes

ROM van der SCHAAF

Aanleiding tot dit artikel is de tekening "Pontje bij de Eem" van de Larense tekenaar Toon de Jong, die de Historische Kring Eemnes kreeg als geschenk voor de Oudheidkamer. Om te bepalen op welke plaats deze tekening gemaakt is, dook ik in de geschiedenis van de verschillende pontjes, die er bij de Eem zijn geweest. Gezien de aandacht voor het huidige pontje van Eemnessers en toeristen, is het leuk om eens terug te kijken.

Pontje bij de Eemnesser Buitenvaart (tot ca. 1920; misschien al vanaf 1400)
Honderden jaren geleden was er al een voetveer over de Eem bij het einde van de Eemnesser Buitenvaart. Die overzet was er eerder dan bij Eemdijk, omdat de westoever van de Eem ter hoogte van Eemdijk lange tijd nog onbegaanbaar

Op deze kaart van 1865 zijn de huizen bij Het Haventje, iets ten noorden van de Bikkersvaart, aangeduid met de naam Dijkhuizen. Ten zuiden van de Bikkersvaart ligt een groepje met de naam De Drie-huizen en nog iets zuidelijker ligt Het Overvaren, tegenover de Eemnesser Buitenvaart. Zowel bij Dijkhuizen als Het Overvaren is een "voetveer" aangegeven.

was. Reizigers van de kant van Harderwijk, die naar Holland gingen volgden vaak de Zuiderzeedijk. De eerste gelegenheid om de Eem over te steken is waarschijnlijk ontstaan bij het buurtje Het Overvaren, dat ligt tegenover de Eemnesser Buitenvaart. Het wordt nu nog zo genoemd. In het huidige pand Eemdijk 136 woonde waarschijnlijk de laatste veerman. De oudste bekende beschrijving over dit veer is van 1776. Toen is er een verdediging op schrift gesteld, omdat de eigenaar van het veer bij Het Overvaren, die van oudsher de rechten had, bezwaar maakte tegen concurrenten, die iets noordelijker woonden. In die tijd konden de voetgangers na oversteken van de Eem via de Zuidwend naar Eemnes of via de Zomerdijk richting Huizen. Jan Scherpenzeel, die van 1802 tot 1819 sluiswachter was van de Eemnesser sluis, fungeerde ook als veerman van het pontje over de Eem. We weten niet of het voetveer bij Het Overvaren altijd een roeibootje is geweest, of dat het enige tijd een vletje met leuning was, zoals het pontje bij Eemdijk in de jaren 1930. Het boek met inventarisatie van de Utrechtse Gemeenten in 1815 geeft als opgave van de veerdienst bij Eemnes: "Tegenover de Trekvaart is over de rivier de Eem een klein veer met een boot of klein schuitje". Uit de geraadpleegde bronnen is de indruk ontstaan, dat bij Het Overvaren misschien al in de Middeleeuwen een voetveer was, maar dat dit veer na 1920 vrij zeker niet meer werd gebruikt.

Pontje bij 't Haventje van Eemdijk (ca. 1750 t/m 1958)

De aanlegplaats van de veerdienst bij 't Haventje was tussen de huidige pont en de plek waar nu de fietsboot aanlegt. Misschien is in deze buurt een veerdienst begonnen toen er langs de Eem een kade (= lage dijk) is aangelegd voor ontginning van het stukje van de Eemnesser polder tegenover Eemdijk. Vanaf ca. 1720 kan er via het eilandje de Helling en een oost-west lopend dijkje een voetpad zijn geweest naar de reeds bedijkte nieuwe ontginning aan de oostkant van de Zomerdijk. Volgens een kaart van omstreeks 1700 lag er aan de westkant van de Eem nog "rietvelt" tot aan de "achterkaade", die was aangelegd waar nu de Korte Maatsweg en Nieuwe Maatsweg zijn. In ieder geval was er bij Eemdijk al vóór 1776 een overzet. Toen begon de eigenaar Gerrit Sweeren van het veer bij Het Overvaren namelijk een rechtszaak tegen zijn concurrenten bij Eemdijk. Dat waren drie personen, die mogelijk afzonderlijk zorgden voor overzet. Eemdijk was tot het begin van de twintigste eeuw niet een dorpje zoals nu, maar er waren enkele groepjes huizen op afstand van elkaar (zie afbeelding van 1865). Tot 1883 is er verder niets over hun veerdiensten geschreven. Vanaf dat jaar verzorgde de familie Varenkamp de veerdienst bij 't Haventje. Eerst uitgevoerd door Evert, vanaf 1891 door zijn zoon Willem en vanaf 1926 door diens zoon Peter Varenkamp. Door de activiteiten van Varenkamp zal het pontje bij Het Overvaren minder werk hebben gekregen. Lange tijd gebruikten boeren van de oostkant van de Eem ook land aan de westkant, dat was gelegen tus-

Dit is een detail van de Krijgsspelkaart, die de toestand van 1907 weergeeft. Het voetveer bij Het Overvaren was toen voor militairen kennelijk nog beschikbaar. De ligging van de dijk aan de zuidkant van de Buitenvaart verklaart het brede water bij hoge waterstand, zoals te zien op de tekening van Toon de Jong.

Deze luchtfoto uit 1940 toont aan beide kanten van de Eem een inham voor het voetveer bij de Eemnesser Buitenvaart, dat zijn normale ligplaats had aan de oostkant (foto uit collectie Arie ter Beek).

Deze tekening "Pontje bij de Eem" van Toon de Jong (1879-1978) zal gedeeltelijk op fantasie berusten. De plaats lijkt het meest op de westkant van de Eem bij de Buitenvaart, met zicht naar het zuiden. Vóórdat in 1932 de Afsluitdijk gereed kwam, was het water daar bij hoge waterstand breed. De tekening is waarschijnlijk tussen 1930 en 1935 afgewerkt, toen het pontje bij Het Overvaren al minstens 10 jaar niet meer beschikbaar was. Bij Eemdijk was wel een pontje met deze vorm. Uit verhalen en andere tekeningen van Toon de Jong is bekend, dat hij omstreeks 1910 al bij de Buitenvaart kwam.

sen de Eem en de Zomerdijk. In de zomer moesten er hooi, vee en melkers worden overgevoerd. Om beter aan de behoefte te voldoen had Varenkamp in 1933 zijn veer van twee als drijvers dienende bootjes al vervangen door een iets grotere pont met drie bootjes. Dat kon toen met handbediening, omdat men na de voltooiing van de Afsluitdijk geen last meer had van eb en vloed. De dienst van Varenkamp was er tot de beëindiging in december 1958. Als gevolg van uitkoop ten behoeve van de reeds zes jaar varende nieuwe pont bij de Wiggertsweg stopte Peter Varenkamp er mee. Van het pontje van Varenkamp zijn er diverse foto's bekend. In de jaren van de Tweede Wereldoorlog hadden zij het erg druk. Niet alleen de boeren maakten er gebruik van, maar ook voedselzoekers en mensen van het verzet. De pont was in de drukke tijd open van 's morgens 5 uur tot 's avonds 10 uur.

Pont bij de Wiggertsweg bij Eemdijk (1952 tot heden)

In het begin van de Tweede Wereldoorlog was in het kader van de ruilverkave-

ling de Wiggertsweg gereed gekomen, die uitkomt aan de Eemnesser kant van de huidige pont bij Eemdijk. Daardoor was er autoverkeer mogelijk tussen die plek bij de Eem en Eemnes. Enkele jaren na de oorlog werden ook in de polders aan de oostkant van de Eem wegen aangelegd, als onderdeel van de ruilverkaveling. In die tijd gingen de veehouders hun paarden vervangen door tractoren. Daardoor was er behoefte aan een grotere pont dan het pontje van Varenkamp bij 't Haventje. De gemeenten en waterschappen besloten in 1949 in te stemmen met het voorstel van de Dijkgraaf Mr. Tydeman tot een grotere veerpont, die voldoende draagvermogen moest hebben om een tractor met aanhangwagen te vervoeren. De veerdienst zou aansluiten op de Wiggertsweg. Het werd een pont die voertuigen tot maximaal 4800 kg kon vervoeren. In eerste instantie wel met handbediening en geleiding langs een kabel, evenals het handbediende pontje van Varenkamp. Gemeente en Waterschap Eemnes hadden een relatief klein aandeel in de oprichting en lieten de exploitatie over aan de Gemeente Bunschoten en het Waterschap Beoosten de Eem. De begroting gaf een totale investering van f 15.000,- plus jaarlijkse kosten van f 3.000,-. In de peri-

Op deze plek was omstreeks 1900 nog de aanlegplaats aan de westkant van de Eem voor het voetveer bij Het Overvaren. Misschien heeft deze plek, met in de verte de heuvelrug bij Baarn, Toon de Jong geïnspireerd voor zijn tekening "Pontje bij de Eem", terwijl hij omstreeks 1930 het pontje van Varenkamp als voorbeeld heeft gebruikt.

Ansicht van het pontje van Peter Varenkamp bij 't Havenkje van Eemdijk in 1933. Misschien was deze afbeelding een voorbeeld voor de tekening van Toon de Jong (foto uit collectie Arie ter Beek).

ode tot zomer 1952 werden de aanschaf en voorzieningen op de oevers gerealiseerd en werden de regelingen voor het gebruik en tarieven in detail uitgewerkt. Er was nog heel wat discussie over tarieven en openingstijden. In juli 1952 kwam de pont officieel in de vaart. Mogelijk is er in 1951 al wat proefbedrijf geweest. Ongeveer zes jaar later werd de handlier op de pont vervangen door een lier met motoraandrijving.

Aan Peter Varenkamp was al in 1949 aangeboden om de nieuwe pont te gaan bedienen, maar hij hield vast aan zijn eigen pont. Op een afstand van minder dan 50 meter waren er toen twee veerdiensten. De meeste boeren gebruikten de nieuwe pont, maar Varenkamp behield veel andere klanten die hem kenden uit de oorlogsjaren. Varenkamp voerde een prijsoorlog en haalde daarmee in 1953 zelfs de Volkskrant. Later kwam een journalist en fotograaf van het Dagblad voor Amersfoort langs en werd een uitgebreid verslag gepubliceerd. In de krant van zaterdag 2 juli 1955 was de kop: "Te Eemdijk zorgen ponten voor dwaze vertoning, concurrentie tussen gemeente en particulier". Op 16 juli werd een reactie van Varenkamp gepubliceerd, aangevuld met commentaar van de "tegenpartij", dat door de redactie was gevraagd. Na langdurige onderhandelingen werd in 1958 overeenstemming bereikt. Varenkamp ontving een bedrag

van f 12.500,- en deed de laatste overtocht met veel vertoon op 31 december 1958. Het eigendom en de exploitatie gingen nu over op de Gemeente Bunschoten. Door de voortschrijdende mechanisering van de landbouw werd ook de pont van 1952 te klein. Vanaf 1988 kwam een pont met een draagvermogen van 18.000 kg in de vaart.

Verantwoording

Uit onderstaande bronnen heb ik veel gegevens geput voor deze samenvatting. Voor de conclusie over beëindiging van het pontje bij de Buitenvaart, heb ik die gegevens aangevuld met informatie van zes oude Eemnessers (geboren tussen 1914 en 1923) en van de huidige bewoners Van de Mheen bij Het Overvaren. Geen van de gesproken personen wist iets over het soort bootje en het jaar van beëindiging van het veer bij Het Overvaren. De meeste van deze oude

Dit is het pontje van Peter Varenkamp in 1948. Het heeft hier al drie bootjes als drijvers. Met handkracht trok men de pont langs een kabel naar de overkant. Het overzetten van paard-en-wagen was een heel gedoe, waarvoor men de hulp vroeg van omwonenden. Bij terugkeer van een wagen met hooi, werden de beladen wagen en het paard afzonderlijk overgevoerd (foto Van Heemskerck Düker; uit collectie Arie ter Beek).

Dit was bij Eemdijk de eerste pont van de overheid. Op deze foto van 1957 werd de pont nog handmatig met een lier langs de kabel getrokken. Kort daarna gebeurde dat met een motor. Deze pont deed dienst tot 1988. De kabel werd voor de scheepvaart afgezonken als de boot aan de kant lag. Aan de overkant ligt het concurrerende pontje van Varenkamp, dat bij de Wiggertsweeg vlak naast de grotere pont aanlegde (ansicht van Fa. J. Hartog te Eemdijk; uit collectie Hans Kleinhoven).

Eemnessers kwamen omstreeks 1935 door hun werk wel bij de Eemnesser sluis. Voor bepaling van de plaats van de tekening van Toon de Jong heb ik de uitzichten aan beide kanten van de Eem opgenomen.

Bronnen

- Bunschoter Bode, 18-04-1952, artikel "Geschil pontveer Haventje", door meester Jan Koelewijn.
- Bun Historiael, april 2006, blz. 75-82. Bij dit artikel "Een plaatje met een praatje", door W. Beekhuis, is de gehele tekst van bovengenoemde publicatie van Jan Koelewijn opgenomen.
- Boek "Een enkie kuieren", door Arie ter Beek, uitgegeven door Europese Bibliotheek, Zaltbommel 1995; blz 63 t/m 72 "Veerdiensten over de Eem" met 13 afbeeldingen.
- HKE-kwartaalblad 1992 nr 3, blz 156: Eemnes-Binnen en Buitendijks, door M. Mijnsen-Dutilh (over het onderwerp ontginning heeft mw. Mijnsen nu andere inzichten).
- Boek "Eemnes in grootmoeders tijd", Zaltbommel 1997, door Van Hees, Kleinhoven en Out, blz 3: Het pontje over de Eem.
- Boek "De Utrechtse Gemeenten in 1815"; bevat opgaven aan Departement van Oorlog; vermeldingen voor Eemnes.

Kaart Gemeente Bunschoten van 1865, uitgegeven door Provincie Utrecht.

Krijgsspelkaart 1908/1912 Amersfoort en omstreken, blad 9/10.

Publicatie van Dr. K. Heeringa in 1930: blz 287 van Hoofdstukken uit de geschiedenis van het Nedersticht, in Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde, 6e reeks 9e deel. Hij veronderstelt, dat er aan de oostkant van de Zuidwend al in de Middeleeuwen een overzet was.

Boek "Dijk- en polderbesturen onder Eemnes", door M. Mijnsen-Dutilh, blz 8 en 84.

Boek "By the side of the Zuyderzee ..." (rondom de oude binnensee), door F.J. van Wel en ir. W.F. van Heemskerck Düker, Amsterdam 1949, blz 41.

Boek Op Laren an! Het levensverhaal over Toon de Jong, door A.D. Wumkes, uitg. Laren 1979.

Info per e-mail van Bart H.M. de Groot (Nijmegen), die kenner is van het werk van Toon de Jong.

Documenten in Archief Eemland van Gemeente Eemnes, BNR 1014 inv. nr. 976: Overeenkomst Pontveer 1949-1959.

Website www.archiefeemland.nl: krant Dagblad van Amersfoort, 02-07-1955 pag 4 en 16-07-1955 pag 2. Opmerking: Hier staat dat de pont van de overheid voer vanaf 24-03-1951. Mogelijk was dat proefbedrijf.

De pont die sedert 1988 wordt gebruikt. Nu drijft de motor een schroef aan. Er is geen besturing, wegens nog geleiding langs kabels, maar nu aan beide kanten van de boot. De kabels hoeven niet meer te worden gespannen en afgezonken.

ERRATUM

De oostgrens van het Gooi De geschiedenis van de verschillende grensvakken

Het is leuk om reacties te krijgen als je iets schrijft. Even slikken is het als blijkt dat er een fout is geconstateerd. De heer Van der Schaal, gepensioneerd kadastraal medewerker, benaderde mij enige tijd jaar na het publiceren van het bovengenoemde artikel in HKE 2006-3 over de tabel op pagina 129. Hij had zich ook eens met de coördinaten van de palen bezig gehouden en constateerde een afwijking van 100 meter bij grenspaal 16. Het getal in kolom (grote) X moet inderdaad niet zijn 141787.14, maar 141**6**87.14. Was het maar een gewone tikfout geweest bij het schrijven van het artikel, maar het blijkt ook foutief in de berekening te zijn gebruikt. Dat betekent dat het getal in kolom (kleine) x moet zijn 1693.08. Daardoor worden de afwijkingen d als volgt: -26.70 moet zijn (+)61.76, -10.23 moet zijn (+)253.57, -15.28 moet zijn (+)73.04 en -61.92 moet zijn (+)299.89.

Voor de algemene conclusie van het verhaal heeft het geen wezenlijk gevolg. De tekst van de laatste alinea ging in op de mogelijkheid dat het vierde vak toch op de Domtoren gericht zou kunnen zijn. Dat dit niet zo is, zoals reeds werd beargumenteerd, wordt alleen maar versterkt. De tekst na 'het harde van Lapersweg' moet nu zijn:

De grenslijn 11-16 wijkt bij paal 16 (+)61,76 m naar het noordwesten af ten opzichte van de rooiing vanaf paal 11 op de Domtoren. Men kan ook de berekening doen door een lijn te trekken door 11 en 16 en kijken waar deze op de hoogte van de Domtoren uitkomt. Dan zit men ca. 253 meter ten noordwesten van de toren. Doet men hetzelfde ten opzichte van het kruis van de kerk, dan wordt dat ca. 300 meter naar het noordwesten. In beide gevallen is in het geheel geen sprake van richten op de Dom. Er wordt in de vonnissen van 1541 en 1550 ook helemaal niet gerept over enig richten op de Dom, toren noch kerk. [verder ongewijzigd] Kortom, alleen het vak tussen palen 2 en 6 is in principe op de Domtoren gerooid, waarbij paal 2 nog het meest nauwkeurig op de rooilijn van de Leeuwenpaal op de Domtoren stond, maar een halve meter ernaast.

Jaap Groeneveld

Wakkerendijk 160

EVERT van ANDEL

Voorwoord

In de Eemnesser uitgave Geschiedenis en Architectuur wordt gemeld dat er op dit adres een vrijstaand, achttiende eeuws woonhuis van het type dwarshuis evenwijdig aan de dijk staat. Het woonhuis heeft een rechthoekige plattegrond en het schilddak is met pannen gedekt. Op het erf staan een aantal schuren en een hooiberg. De gevels zijn gepleisterd en de schuifvensters alle van luiken voorzien.

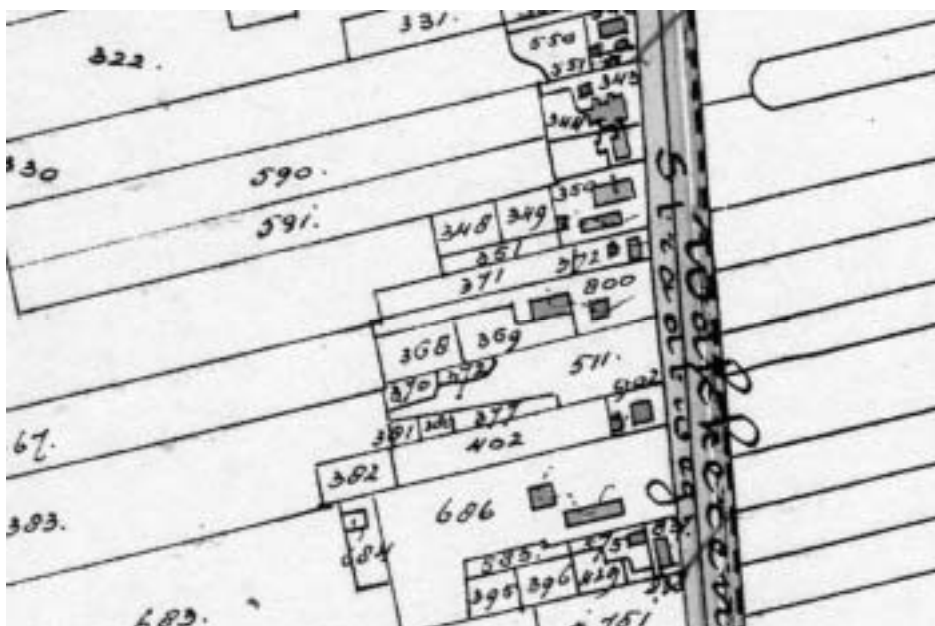
In het Monumenten Inventarisatie Rapport (EMS 94) en Inventarisatie Agrarisch Erfgoed komt de woning voor als, beeldondersteunend en redelijk zeldzaam. Het melkhuisje met tuitgevel en schoorsteen duiden op een functie voor

De huidige woning in 2007. Naar de wens van de eigenaars in de oude stijl herbouwd.

Kadasterkaart uit 1842. Hierop is aangegeven dat het pand op sectie 372 evenwijdig aan de verkavelingsrichting is gebouwd en groter van omvang is.

Kadasterkaart uit 1922. Hier is het pand op de sectie 372 evenwijdig langs de 'straatweg' ingetekend.

kaasbereiding. Dit heeft een hoge zeldzaamheid en een gave hoofdvorm. Toch heeft het geheel geen beschermde status. De woning kan in dit rapport dateren uit 1700 tot 1825 (?) en het melkhuis krijgt een onbestemde bouwdatum.

Inleiding

Het onderzoek naar de woning op Wakkerendijk 160 leverde in de archieven heel wat nieuwe informatie op. Op oude kadasterkaarten staat de oude woning tot eind 1800 op een andere plaats op het perceel G 372. Deze woning was ook groter van omvang. Het pand blijkt in 1890 tegen de dijk als café herbouwd. Ook de bijgebouwen veranderden van plaats en een hooiberg komt er in die tijd op deze kaarten niet voor.

De eigenaars, huurders en bewoners zijn nu vrijwel allen bekend. Opvallend is dat in (of aan) de woning lange tijd een grote werkplaats verbonden is geweest. Er was circa 90 jaar een wagenmakerij gevestigd en daarna circa 75 jaar een timmermanswerkplaats. Van deze werkplaats werden delen afgezonderd en als woning verhuurd. De gehele woning werd van circa 1815 tot 1880 dan ook druk bewoond.

Het later in de woning gevestigde café (rond 1875?) geeft als eerste officiële datum 1880.

Eigenaars en bewoners van Wakkerendijk 160

1702: Meijns Teunis de Ruijg, van beroep wagenmaker, pompen- en radenmaker. Daarin moet hij een vakman zijn geweest want hij heeft de graad van Meester-wagenmaker. Hij is getrouwd met Hilletje Aerts Lakenkoper.

Het beroep wagenmaker behoeft mijns inziens geen verder betoog. Een ‘pompe’ is een gewestelijke naam (vooral in Groningen en Friesland) voor een lozingsduiker. Deze duikers loosden (en lozen nog steeds) het water uit de Zuidpolder door de Wackersdijk terug naar de Eem(polder). Ook komt deze naam daar voor bij een verticale houten waterpomp. Een radenmaker vervaardigde tonnen met een karnmechanisme in gebruik bij de boter- en kaasbereiding.

Als eigenaars verhuren zij de woning aan Jacob Jelis. Deze is verder onbekend.

Bij de overstroming in 1702 wordt genoteerd dat de woning “veel beschadigt” is, en bij de storm in 1703 is deze “door de wind zeer beschadigt”.

Van 1703 tot 1709 wordt de woning met werkplaats verhuurd aan Claas Teunisz. Hij betaalt daarvoor jaarlijks f 100,-. Ook is er een verlenging van het contract (tot 1712?) voorzien.

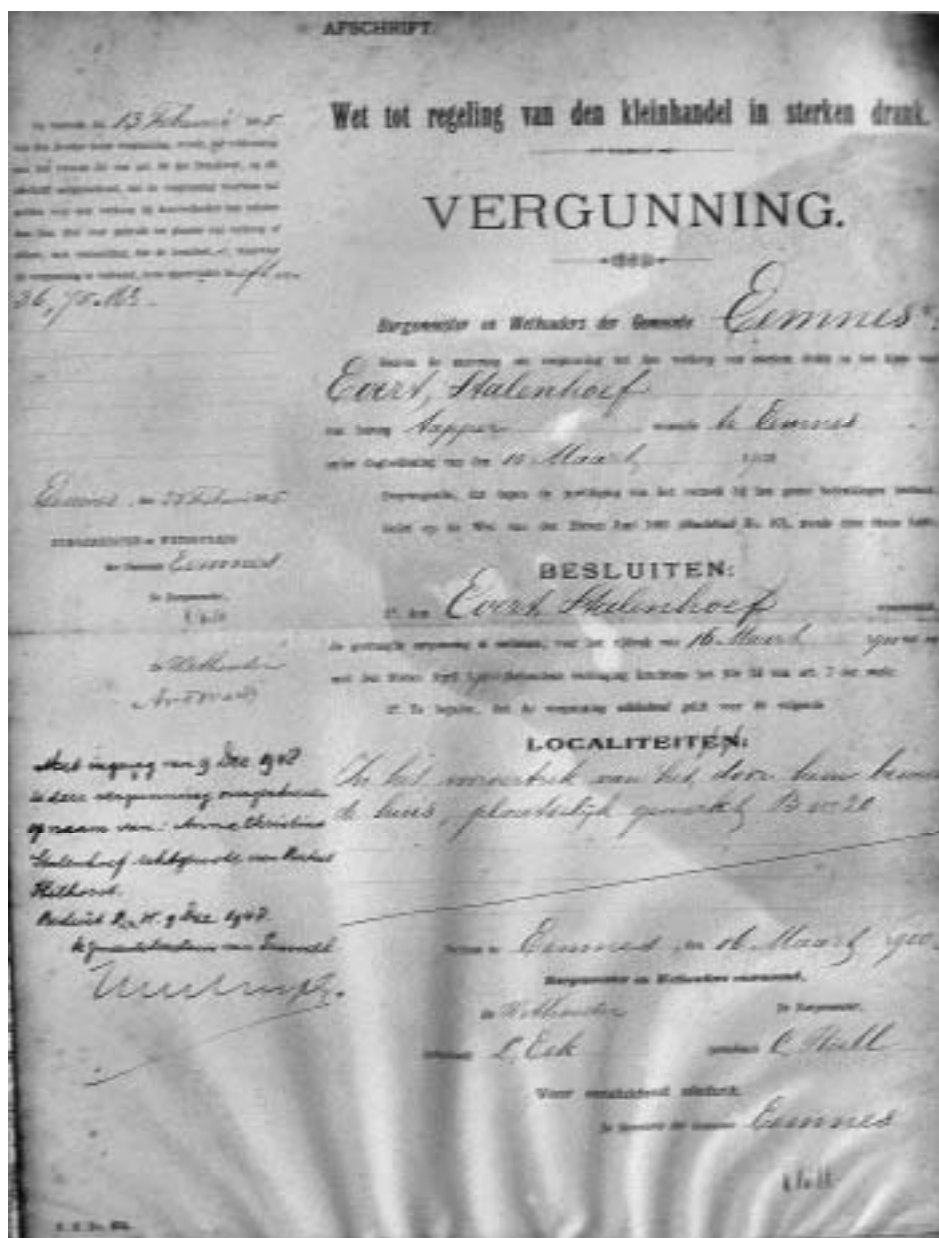
Van 1712 tot 1719 is er een nieuw huurcontract en wordt de woning met werkplaats verhuurd aan Cornelis Jacobsz Prins, nu voor jaarlijks f 60,-.

NAAM		VOORNAAM		BESCH.		WONINGSTAAT	
Mossinkhoff		Nicolaas		Bouwer van		Eemnes	
				Bouwer van			
POL. DIST.		WONING		BESCH.		WONINGSTAAT	
1		G 571		Bouwer van		Eemnes	
2		G 572		Bouwer van		Eemnes	
3		G 573		Bouwer van		Eemnes	

Uittreksel uit de kadastrale gegevens. Nicolaas Mossinkhoff koopt in 1885, herbouwd in 1890 en verkoopt in 1901 het pand.

Nr	Wijk	Kadastraal	Huisnummer	Thans bewoond
1	A	F 283	A 24	H. Luyf
2	B	F 41	A 59	C. Kluger
3	B	G 631	B 3	F. Elders
4	B	G 272	B 18	Jansje Hilhorst
5	B	G 586	B 91	H. van der Meer
6	B	B. 468	B 124	J. Scherpenzeel
7	B	B. 517	B. 128	J. Dap
8	B	B 505	B. 135	J. van der Wardt
9	B	B. 502	B 137	J. Perier
10	B	B 494	B. 141	F. de Bruijn
11	B	B. 245	B 199	W. Andriessen
12	B	A 6	B 215	J. Hagen

Inschrijvingen van de drankwet in Eemnes uit 1880. Jansje Hilhorst is als houdster van een localiteit met drankvergunning ingeschreven op huisnummer B 18.

Drankvergunning uit 1900 verleend aan Evert Stalenhoef. Hierop werd in 1948 door Gemeente Eemnes vermeld dat deze vergunning is overgeschreven op naam van Anna Christina Stalenhoef, echtgenote van Bertus Hilhorst.

1725: Teunis Meijns de Ruijg. In 1725 verkoopt Meijns Teunis de Ruijg, wegens zijn gevorderde leeftijd aan zijn zoon Teunis Meijns de Ruijg, de woning met werkplaats. Deze betaalt voor al het gereedschap en de houtvoorraad die bij de wagenmakerwinkel behoort f 300,-. Daarbij behoort ook het gebruik en onderhoud van gereedschap voor het boren van pompen gedurende het verdere leven van zijn vader. Deze overlijdt in 1728. De waarde van het voornoemde werd getaxeerd door Hendrik Gerritz. Dieren, wagenmaker te Blaricum. Verder betaalt hij nog jaarlijks f 40,- huur voor de woning waarin hij inmiddels (sinds 1719?) woont. Teunis Meijns de Ruijg is getrouwd met Catharina Jansz. Als eigenaars zijn zij ook bewoners van de woning.

1741: Teunis Teunisse de Ruijg wagenmaker van beroep en enige jaren Burgemeester van Eemnes Buiten. Hij is getrouwd met Adriaantje Jans Brasser. Zij zijn van 1741 tot en met 1788 eigenaar en bewoners van de woning. Een deel daarvan werd in de volgende jaren verhuurd:

1. van 1776 tot 1782 aan de weduwe van Jan Willems de Ruijter, Aaltje Pieters van 't Hogeland,
2. van 1776 tot 1779 aan Teunis van Esfelt,
3. van 1782 tot 1786 weduwe van Teunis Jansen,
4. van 1786 tot 1791 Teunis de Ruijg de Jonge (junior), hij is wagenmaker-knecht van beroep.

Van 1788 tot 1791 is weduwe De Ruijg, eigenaar en bewoonster. Zij is Willemtje van Leerzum en was de derde vrouw van Teunis Teunisse de Ruijg.

1791: Albert Janse Steenhof, timmerman van beroep en getrouwd met Willempje Tak. Van 1791 tot 1831 is hij eigenaar en bewoner.

In 1813 verkrijgt de woning het huisnummer B11, dit wordt in 1820 gewijzigd in B11c.

Een deel van de woning wordt van 1820 tot 1826 verhuurd aan de weduwe M. Wiggerts, spinster van beroep. Ook Huibert Pronk een klompenmaker, en H. van Biksum als dagloner huren in die periode een deel van de woning.

Van 1826 tot 1832 wonen er naast het gezin van Albert Steenhof nog vier gezinnen in het huis, te weten:

1. Jan Steenhof (zoon), is timmerman van beroep. Hij is getrouwd met Anna van den Berg, van beroep werkster.
2. Jannetje Steenhof (dochter) getrouwd met Toon Wortel, dagloner.
3. Weduwe Wiggerts, Johanna Peters en haar schoondochter Engeltje Dirkse Vramer, spinster met 3 kinderen.
4. Jan Jacobse Ruijter, dagloner en getrouwd met Catharina Boomhouwer, spinster met 6 kinderen.

1832: In de voorlopige opmaak van het nu ingevoerde kadaster is Albert Steenhof de eigenaar. Deze inschrijving is echter doorgehaald en er staat dan vermeld Jan Steenhof, timmerman te Eemnes. Deze is vanaf 1831, na het overlijden van zijn vader, eigenaar en bewoont met Anna van den Berg de woning tot 1875.

In 1832 wordt het huisnummer opnieuw B11 en wonen naast het gezin van Jan Steenhof nog drie gezinnen in het huis. Dit zijn:

1. Jannetje Steenhof en Toon Wortel, zij hebben nu 7 kinderen.
2. Engeltje Dirkse Vranger is nu getrouwd met Albert Berendse Wiggerts. Hij was smid van beroep.
3. Cornelia de Haan, spinster. Zij was het 20^e kind van de 24 kinderen uit de 3 huwelijken van haar vader Gerbert Haan.

1834: In het nu officiële kadaster is Jan Steenhof eigenaar van de woning. Het kadaster vermeldt verder dat het is gelegen in de Zuidpolder te Veen onder nummer G 372 huis en plaats groot 7.00 are, en een boomgaard onder nummer G 371 groot 19.00 are. Ook is op sectie G 372 is een schuur bijgebouwd. Het huisnummer wordt in dit jaar opnieuw B11c. In 1846 wijzigt dit weer in B11b.

1877: Gerbert Stalenhoef en Gerrit van de Breemert, beiden veehouders uit Muiden worden eigenaars na het overlijden van beider schoonouders in 1875. Gerbert is getrouwd met Aaltje Steenhof en Gerrit is getrouwd met Annetje Steenhof.

In 1850 wordt naast Jan en Anna Steenhof de woning ook bewoond door:

1. Jacob Pureveen, hij is timmerman van beroep en getrouwd met Janna van Leusden.
2. Jan Baptist van der Meer, hij is slijper en stoelenmatter van beroep.
3. Jansje Groenhart en Lijsje Braam, zij zijn zonder beroep.

In 1860 wordt het huisnummer B9 en wordt de woning bewoond door Jan en Anna Steenhof, hun dochter Willemijntje Steenhof en schoonzoon Gerrit van de Breemert, beiden zonder beroep.

Na 1860 tot zijn overlijden in 1866 komt ook Johannes (Hannes) Hilhorst als bewoner voor. Hij wordt als koopman genoemd en was getrouwd met Lijsje de Groot, winkelierster van beroep.

In 1876 wordt het huisnummer B18 en wordt de woning bewoond door Nicolaas Mossinkoff, kleermaker van beroep.

Ook Lijsje Hilhorst (de Groot), nu van beroep tapster genoemd en haar dochter Joanna Hilhorst zijn als bewoners vermeld. Joanna is getrouwd met Willem Hoofd, arbeider van beroep.

Joanna (Jansje) Hilhorst staat in 1880, na het overlijden van haar moeder, ingeschreven als houdster van een lokaliteit met drankvergunning op huisnummer B18.

1885: Nicolaas Mossinkoff koopt de woning en sectie G 371. Als beroep vermeldt het kadaster, tapper en winkelier te Eemnes. Ook bezit hij nu de winkellerie en drankvergunning op huisnummer B18. Dit huisnummer wordt in 1889, B20.

In 1890 wordt het huis herbouwd. Het komt nu met de kap evenwijdig tegen de dijk aan te staan. Op oudere kadastertekeningen staat het oude huis verder naar achteren en de kap evenwijdig aan de verkavelingsrichting ingetekend. De oude woning wordt daarna afgebroken. Mossinkoff betaalde in die tijd voor de vergunning kleinhandel in sterke drank f17,- per f100,- huurwaarde.

1901: Evert Stalenhoef, van beroep landbouwer te Eemnes koopt de woning op sectie G 372 en de boomgaard op Sectie 371. Reeds in 1899 bewonen Evert Stalenhoef, en zijn vrouw Aleida Lambertha van Dummelen de woning. Zij blijven daar wonen tot 1948.

Op 16 maart 1900 verkrijgt Evert Stalenhoef vergunning voor de verkoop van sterke drank. Zijn beroep wordt dan tapper. Hij betaalde in die tijd voor de vergunning kleinhandel in sterke drank f10,- per f50,- huurwaarde.

In 1914 wordt het huisnummer B14, en in 1920 weer gewijzigd in B15. Rond 1922 wordt een schuur (stal ?) achter de woning gebouwd. In 1930 worden de straat- en huisnummers in Eemnes ingevoerd. De woning krijgt nu als adres Wakkerendijk 160.

1935: Bertus Hilhorst landbouwer te Eemnes en Anna Christina Stalenhoef worden eigenaar en (mede)bewoners. In 1951 wordt een schuur bijgebouwd. Voor deze datum moet ook het bakhuisje zijn gebouwd. In het voorste deel is de stookplaats nog aanwezig. Het achterste deel is vele jaren lang als stal in gebruik geweest. Er zijn inmiddels ook twee hooibergen gebouwd.

Op 9 december 1948 wordt de tapvergunning na het overlijden van haar vader overgeschreven op naam van

Evert Stalenhoef (1857-1948) en zijn vrouw Aleida Lambertha van Dummelen (1865-1948).

Gijsbert (Gies) Hilhorst (1851-1935) en zijn vrouwaaltje Stalenhoef (1854-1940)

Anna Christina Stalenhoef, echtgenote van Bertus Hilhorst. Zij hebben het café voortgezet tot 1970. De daarin gevestigde slijterij is voor vaste klanten nog voortgezet tot 1976. De toegangsdeur naar het café werd uit de voorgevel verwijderd en vervangen door een raam. De gelagkamer werd dan gebruikt als woonkamer.

1970: Gies Hilhorst, veehouder van beroep en zijn vrouw Greet de Ridder worden eigenaars en bewoners.

De boomgaard is nu volgens het kadaster gewijzigd in tuin. In 1972 wordt een tweede grotere stal bijgebouwd. Rond 2002 zijn zij met het boerenbedrijf gestopt. In deze jaren zijn de beide hooibergen gesloopt en is de woning afgebroken en op dezelfde plaats herbouwd.

2002: Bert Hilhorst, verkoper van beroep wordt eigenaar en bewoner. In 2005 is hij getrouwd met Elke Wernsen. Zijn ouders, Gies Hilhorst en Greet de Ridder bleven in een afzonderlijk deel van het huis wonen. Gies Hilhorst is daar overleden in mei 2007.

Het bakhuisje waarin de stookplaats nog aanwezig is. Het dateert uit de jaren 1940-1950.

Wakkerendijk 160 rond 1975. De deur naar het café is hier vervangen door een raam.

Het café Hilhorst rond 1950.

Tenslotte

Wie en wanneer er voor het eerst een woning op het perceel Wakkerendijk 160 gebouwd heeft blijft onbekend. Voor zover mij na dit onderzoek duidelijk is komt dit pand voor het eerst in 1702 in het archief voor. Alhoewel de uitgave 'Eemnessers door de eeuwen heen' Meijns Teunis de Ruijg als eerste vermelding 1728 geeft, was hij in 1702 eigenaar van het pand. Ook woonde hij in die jaren aan de dijk, een tiental woningen verder in de richting Baarn. Aanvankelijk bevatte het pand naast een woning ook een wagenmakerij en later een timmermanswerkplaats waarin steeds meer ruimte werd gecreëerd voor bewoning. Rond 1875 had Lijsje de Groot, weduwe van Hannis Hilhorst, hier een kruidenierswinkel en haar dochter Jansje in 1880 een café. Nadat in 1890 een nieuwe woning is gebouwd wordt dit pand afgebroken. Nicolaas Mossinkoff zet het café in de nieuwe woning voort. In 1900 wordt dit overgenomen door Evert Stalenhoef en in 1948 tot 1970 door zijn dochter Anna en schoonzoon Bertus Hilhorst. In de jaren '30 van de vorige eeuw start voornoemde er tevens een boerenbedrijf.

De huidige woning dateert uit 2002. Het was de wens van de eigenaars dat deze in de oude stijl werd herbouwd.

Het woonhuis heeft een opvallend schilddak en ook direct aan de dijk gelegen. Kenmerkend voor een schilddak zijn de vier dakvlakken en de dakgoot, die op gelijke hoogte rondom de gehele woning loopt.

Links achter de woning bevindt zich een gaaf bakhuisje met tuitgevel en schoorsteen op de linkerhoek. Van kaasbereiding daarin is niets gebleken. In het voorste deel van dit pandje is de oude stookplaats nog geheel intact. Volgens de eigenaars heeft het achterste deel jarenlang dienst gedaan als stal voor een drietal koeien.

In dit onderzoek, maar ook in voorgaande onderzoeken, komt het steeds weer wijzigende huisnummer en het pas in 1930 invoeren van straatnamen in Eemnes weer aan de orde. Interessant is dan ook dat Bert Hilhorst een drietal Ansichtkaarten bezit die gezonden zijn aan Evert Stalenhoef rond het jaar 1900. De wijk – en huisnummers daarop komen overeen met de in die tijd gebruikte nummers. Eén daarvan kwam zelfs op naam en zonder verder adres aan. Deze wijk- en huisnummers zijn ook gebruikt bij de inschrijvingen van de drankwet in Eemnes waarvan een afdruk in dit onderzoek is opgenomen.

Bronnen:

Historische Kring Eemnes

Archief Eemland

- Eemnes Dorpsgerecht
- Kadaster Eemnes
- Dorpsnotarissen.

Uitnodiging aan leden Historische Kring Eemnes

Bijzondere Herfstavond

* Flora en Fauna in de Eemnesser polder

* Eemnes 1959

Op donderdag 15 november 2007 organiseert de Historische Kring Eemnes de gebruikelijke Herfstavond.

Als sterspreker zal de ornitholoog Dick Jonkers een boeiende lezing houden over het Nationaal Landschap "De mooie Eempolder", waarvan ca. 450 ha. toebehoort aan Natuurmonumenten.

De heer Jonkers was vele jaren werkzaam bij het Rijksinstituut voor Natuurbeheer Alterra in Wageningen. Ook is hij verbonden aan diverse flora- en fauna werkgroepen en is dagelijks in het veld.

Aan de hand van illustraties zal uitgeweid worden over o.a. de variëteit en aantallen weidevogels uit het

verleden, het heden en de toekomstverwachting.

De aanwezigen zullen door de lezing van de heer Jonkers voortaan onze mooie polder ongetwijfeld met 'andere ogen' gaan bekijken.

Na de pauze vertoont onze Werkgroep Beeld en Geluid de wetenswaardige film 'Eemnes 1959'.

Het belooft weer een interessante avond te worden!

Plaats Hervormd Centrum,
Torenzicht 26, Eemnes.

Aanvang 20:00 uur en einde uiterlijk 22:00 uur.

Zoals gebruikelijk is de toegang gratis en zijn introducés van harte welkom.

Gezocht:

Onderduikadres

Bij onze Historische Kring is onlangs het verzoek binnengekomen om een onderduikadres uit de Tweede Wereldoorlog op te sporen. Op dit adres zou het joodse jongetje Alfred Siegfried Cohen, geboren op 26 januari 1937 zijn ondergebracht vanaf begin 1942.

Alfred Siegfried Cohen was een zoon van Louis Samuel Cohen (geboren 6-11-1902 en overleden 30-9-1942) en van Saartje Froukje Cohen-Stoppelman (geboren 21-1-1914 en overleden 30-9-1942). Naast Alfred hadden ze nog een dochtertje Alida Rinie Cohen (geboren 9-11-1935). Vader Cohen was musicus bij het Omroeporkest in Hilversum. Aanvankelijk woonde de familie dan ook in Hilversum maar i.v.m. de Duitse verordeningen volgde in de oorlog een verhuizing naar Amsterdam. Daar kon geen eigen woning gevonden worden en daarom trok het gezin in bij mevr. Stoppelman, de moeder van mevrouw Saartje Cohen-Stoppelman. Dat was op het adres Hunzestraat 25. Daar woonden ook Jan en Miep Gies in, bekend uit het Dagboek van Anne Frank. Dit was echter een tijdelijke oplossing. Toen de speurtocht naar een ander onderkomen niet lukte, besloot het gezin terug te keren naar Hilversum. Op het Centraal Station in Amsterdam werd het

gezin echter gearresteerd en overgebracht naar de Euterpestraat. In de nacht werden de kinderen vrijgelaten en door een onbekende naar hun oma Stoppelman op de Hunzestraat gebracht. De ouders werden op transport gesteld en kwamen om in een concentratiekamp.

Jan Gies, de man van Miep Gies, heeft vervolgens de beide kinderen aan een onderduikadres geholpen: het jongetje Alfred van 5 jaar op een adres in Eemnes, waar hij de oorlog overleefde en het meisje Alida van 7 jaar op een adres in Bilthoven, waar zij onder tragische omstandigheden aan difterie overleed.

De heer Gerlof Langerijs, die bezig is met een publicatie over deze historie, zou graag willen weten bij wie het jongetje Alfred Cohen was ondergedoken en hoe lang hij daar gebleven is.

Iedereen die er meer van weet, kan contact opnemen met ondergetekende of met Gerlof Langerijs: e-mail: gerlofasd@hetnet.nl.

Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755CK Eemnes
035 – 5389849
e-mail: info@kleinwee.demon.nl

Aanpassing advertentie

Wester Campagne & Van Breemen		
MAKELAARS VAN GOEDE HUIZE(N)®		
Wakkerendijk 32 Eemnes 035 5313322	 NVM	Torenlaan 12 Blaricum 035 5315300
www.makelaarsvangodehuizen.nl		

ADVERTEERDERS:

Campagne & Van Bremen Makelaars BV
Restaurant Eemland,
Partycentrum 't Koetshuys
Rabobank Soest Baarn Eemnes
Notariskantoor mr. W.A. van der Sluis
De Valk Hensbergen Opticiëns
Welkoop, Groen & Doen

SPONSORS:

J. van IJken B.V. Oude Bouwmaterialen
Vrienden van de Oudheidkamer

Inleveren kopij

Kopij

- handgeschreven of getypt in overleg met redactie,
- op floppy/CD (met afdruk) en illustratiemateriaal naar J. Smids, Graanoogst 3,

per e-mail (tekst) aan:

- hke-lay-out@xs4all.nl

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 november 2007.